

POROČILO

O DELU IN FINANČNEM POSLOVANJU FIHO V LETU 2002

Zaključilo se je petletno delovanje Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji – njeno pionirsko obdobje. Odločitev države Slovenije, da ustanovi FIHO ima dvojen namen: po eni strani gre za zelo jasno namembnost sredstev, ki prispevajo k večji socialni varnosti ogroženih posameznikov in skupin prebivalstva, ki v okviru sistema socialne varnosti, ki ga izvaja Republika Slovenija, ne morejo v celoti ali delno zadovoljiti svojih posebnih potreb, po drugi strani pa se s temi sredstvi krepijo trajne in splošno koristne aktivnosti civilno družbenih dejavnikov – invalidskih in humanitarnih organizacij, kot subjektov v doseganju ciljev pravne in socialne države.

Skozi konkretno delovanje FIHO so se v dosedanjem petletnem obdobju izoblikovala načela za financiranje in merila za dodelitev sredstev fundacije. Pri njenem delovanju so bile v oporo tako strateške usmeritve Republike Slovenije na področju varstva invalidov ter standardna pravila za izenačevanje možnosti invalidov na področju invalidskega, s tem pa tudi socialnega varstva. Zakon o socialnem varstvu je opredelil temeljne značilnosti za tri vrste organizacij, ki se financirajo oz. sofinancirajo iz sredstev FIHO: invalidske, samopomočne in dobrodelne organizacije. Konec leta 2002 je bil sprejet zakon o invalidskih organizacijah, zakon o humanitarnih organizacijah pa je še vedno v fazi nastajanja. Prav tako se šele v letu 2003 zaključuje »evalvacijska raziskava« invalidskih in humanitarnih organizacij, ki so se v letu 2000 financirale iz sredstev FIHO.

Glede na osnovno poslanstvo fundacije, da razporeja sredstva za financiranje oziroma sofinanciranje delovanja invalidskih in humanitarnih organizacij po določenih namenih, je pomemben javni razpis, ki omogoča zainteresiranim organizacijam, da kandidirajo s finančno ovrednotenimi letnimi delovnimi programi na predpisanih obrazcih za sredstva fundacije v naslednjem letu. Razporeditev sredstev poteka skladno z akti FIHO.

V poročilu je predstavljeno delovanje sveta FIHO, komisij in nadzornega odbora v letu 2002, predstavljeni so denarni viri za financiranje dejavnosti invalidskih in humanitarnih organizacij, pregled porabe sredstev FIHO za obdobje 1998 do 2002, prikazana so razporejena sredstva invalidskim in humanitarnim organizacijam za leto 2002 in 2003 in pregled izvajanja posebnih socialnih programov invalidskih organizacij, socialnih programov humanitarnih organizacij ter sklepne ugotovitve in predlogi.

Svet Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji

V skladu z zakonom o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije je Državni zbor Republike Slovenije konec leta 1997 sprejel Odlok o ustanovitvi FIHO v katerem je določil, da fundacijo upravlja 27 članski svet (14 iz vrst invalidskih organizacij, 11 iz vrst humanitarnih organizacij in 2 na podlagi sklepa Vlade RS). Pristojnosti sveta podrobneje določajo pravila fundacije.

Pomembnejše naloge sveta so:

- sprejem aktov FIHO
- sprejem letnega programa dela, finančnega načrta, zaključnega računa in poročila o delu
- določanje meril in pogojev za uporabo sredstev FIHO za posamezne namene
- imenovanje komisij ter nadzornega odbora
- odločanje o razporejanju sredstev FIHO na posamezne uporabnike
- upravljanje s premoženjem FIHO
- imenovanje direktorja FIHO.

Svet je imel v letu 2002 5 rednih ter eno izredno sejo, na katerih je skupno obravnaval 26 točk dnevnega reda. Udeležba na sejah je bila v povprečju 70 %. Svet je na sejah obravnaval naslednja pomembnejša gradiva:

1. Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije

Svet je 14. januarja 2002 sklical izredno sejo, na kateri je obravnaval predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije, ki ga je pripravil poslanec Državnega zbora in član sveta FIHO mag. Janez Drobnič. Predlagatelj je želel s pobudo za spremembo zakona spremeniti število in sestavo članov sveta FIHO. Namesto članov sveta, ki predstavljajo tiste invalidske in humanitarne organizacije, ki so istočasno tudi uporabniki sredstev FIHO, naj bi svet sestavljali ugledni strokovnjaki in javni delavci, ki bi neodvisno v skladu s sprejetimi merili odločali o razporejanju sredstev FIHO invalidskim in humanitarnim organizacijam.

Člani sveta so pobudo mag. Janeza Drobniča zavrnil kot neutemeljeno. Ob tem so sprejeli tudi sklep, s katerim so pozvali Vlado Republike Slovenije in Državni zbor, da se v čimkrajšem času sprejme zakon o invalidskih organizacijah in zakon o humanitarnih organizacijah. Poslanec mag. Janez Drobnič pobudo za spremembo zakona ni vložil v proceduro Državnemu zboru.

2. Računovodsko poročilo za poslovno leto 2001 – sprejem bilance stanja FIHO.

Računovodsko poročilo za leto 2001 je bilo pripravljeno v skladu z zakonom o računovodstvu in pravilnikom o finančnem poslovanju FIHO. Svet je sprejel računovodsko poročilo – bilanco stanja za leto 2001 v naslednji višini:

- prihodki	2.905.777.161,98 sit
- odhodki	2.369.135.374,89 sit
- presežek prihodkov nas odhodki	536.641.787,09 sit

Presežek prihodkov je svet namenil za tekoče financiranje dejavnosti invalidskih in humanitarnih organizacij v letu 2002.

3. Razporeditev sredstev FIHO invalidskim in humanitarnim organizacijam v letu 2002

Na podlagi javnega razpisa za razporeditev sredstev fundacije v letu 2002, ki je bil dne 12. oktobra 2001 objavljen v Uradnem listu RS, so invalidske in humanitarne organizacije vložile zahtevke za financiranje njihovih dejavnosti v letu 2002. Na razpis se je prijavilo 21 invalidskih organizacij in 41 humanitarnih organizacij.

Svet je za leto 2002 v finančnem načrtu invalidskim organizacijam namenil 2.140.320.000 sit in humanitarnim organizacijam 713.440.000 sit. Pristojni komisiji za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO sta pripravili predlog razporeditve sredstev invalidskim in humanitarnim organizacijam za leto 2002. Svet je na seji dne 25. februarja 2002 predlog obeh komisij sprejel.

Ker je bil v osmih mesecih leta 2002 priliv sredstev FIHO iz naslova koncesijskih dajatev dosežen v višini 93 % sprejetega finančnega načrta za leto 2002, je svet na seji dne 23. septembra 2002 sprejel rebalans finančnega načrta fundacije za leto 2002 v skupni višini 185.000.000 sit. Na podlagi sprejetega rebalansa so znašala razpoložljiva sredstva invalidskim organizacijam za leto 2002 2.235.320.000 sit in humanitarnim organizacijam 803.440.000 sit (podrobnejši pregled postopka priprave predlogov za razporeditev sredstev FIHO invalidskim in humanitarnim organizacijam je prikazan v nadaljevanju poročila).

4. Poročilo o delu in finančnem poslovanju FIHO v letu 2001

Na podlagi Odloka o ustanovitvi FIHO in pravil fundacije je fundacija dolžna predložiti poročilo o delu in finančnem poslovanju v preteklem letu Državnemu zboru RS, Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve ter Uradu Vlade RS za invalide in bolnike.

Svet je poročilo, ki ga je pripravil direktor fundacije obravnaval in sprejel na seji dne 14. maja 2002. Odbor za delo, družino, socialno politiko in invalide Državnega zbora je poročilo obravnaval v mesecu septembru in ga brez pripomb sprejel.

5. Poročilo delovne skupine o pregledu porabe sredstev FIHO na RKS

Zaradi upravičenega suma, da vodstvo RKS za leto 2001 ni porabilo odobrenih sredstev FIHO za namene, za katere so jim bila odobrena, je 3 članska delovna skupina, ki jo je imenovala komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO humanitarnim organizacijam v mesecu marcu 2002 na sedežu RKS pregledala porabo sredstev fundacije in ugotovila, da za leto 2001 območnim združenjem RK niso bila nakazana sredstva v višini 33.000.000 sit. Ta sredstva je vodstvo RKS nakazalo območnim združenjem šele naknadno, konec meseca marca 2002, ko je bilo seznanjeno, da bo o porabi odobrenih sredstev FIHO razpravljal in odločal svet fundacije.

Svet je na seji dne 14. maja 2002 obravnaval ugotovitve delovne skupine o nenamenski porabi sredstev FIHO v vodstvu RKS in sprejel sklep, s katerim je zadolžil novo vodstvo RKS, da takoj uvede ločeno knjigovodsko evidenco prejetih in porabljenih sredstev fundacije, iz katerih bo razvidna poraba sredstev za izvedene socialne programe na republiški in lokalni ravni ter poraba sredstev za delovanje in naložbe.

Vodstvo RKS je v mesecu juniju 2002 svetu posredovalo podrobno poročilo o izvedenih ukrepih za transparentno spremljanje porabe sredstev fundacije iz katerega je bilo razvidno, da so v celoti realizirali sklep sveta.

6. Poročilo o pregledu izvajanja socialnih programov in porabe sredstev FIHO v invalidskih in humanitarnih organizacijah v letu 2001

Komisiji za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO invalidskim in humanitarnim organizacijam sta obiskali tiste invalidske in humanitarne organizacije, ki so v letu 2001 prejele sredstva FIHO in pregledali ali so organizacije porabile sredstva za namene, za katere so jim bila odobrena. Komisija, ki je pregledala porabo sredstev v invalidskih organizacijah je ugotovila, da so bila sredstva porabljena v skladu s sprejetimi sklepi sveta. Ob tem pa so člani komisije ugotovili, da gre pri izvajanju posebnih socialnih programov za precejšnjo raznolikost med posameznimi invalidskimi organizacijami. Te organizacije bi morale bolj podrobno in natančno opredeliti posebne socialne programe, ki se izvajajo na državni ravni in lokalni ravni. Dopolniti bi bilo potrebno obrazec FIHO 1 (vloga za pridobitev sredstev FIHO invalidskih organizacij) in obrazec FIHO 2 (poročilo o delu in porabi sredstev invalidskih organizacij).

Komisija, ki je pregledala delovanje in porabo sredstev FIHO v tistih humanitarnih organizacijah, ki so v letu 2001 prejele od fundacije več kot 10.000.000 sit je ugotovila, da so bila sredstva porabljena v skladu s sklepi sveta. Pri nekaterih organizacijah pa je komisija ugotovila, da zveze društev nimajo neposrednega nadzora nad porabo sredstev fundacije na lokalni ravni, zato je te organizacije pozvala, naj uvedejo stalni nadzor nad porabo sredstev tistih društev, ki delujejo tudi na lokalni ravni.

7. Finančni načrt FIHO za leto 2003 in sklep o izvedbi javnega razpisa za razporeditev sredstev fundacije v letu 2003.

Pravna osnova za sprejem finančnega načrta FIHO je določena v Odloku o ustanovitvi fundacije ter pravilniku o merilih in pogojih za uporabo sredstev fundacije. V pravilniku je določeno razmerje sredstev za delovanje invalidskih in humanitarnih organizacij v razmerju 75 : 25, za delovanje fundacije pa je možno porabiti do 2 % razpoložljivih sredstev fundacije v tekočem letu.

Direktor FIHO je na podlagi ocene prilivov koncesijskih dajatev od iger na srečo, dividend in neporabljenih – prenesenih sredstev FIHO iz leta 2002 pripravil predlog finančnega načrta za leto 2003 v naslednji višini:

a) planirani prihodki v letu 2003 –	
- koncesijske dajatve Loterije Slovenije d.d.	2.464.000.000 sit
- koncesijske dajatve Športne loterije	190.000.000 sit
- koncesijske dajatve od posebni iger na srečo	150.000.000 sit
- dividende Loterije Slovenije, d.d.	300.000.000 sit
- obresti na vezana sredstva	25.000.000 sit
- prenos nerazporejenih sredstev iz leta 2002	423.000.000 sit
SKUPAJ razpoložljiva sredstva za leto 2003	3.552.000.000 sit

Na podlagi sprejetega finančnega načrta je svet FIHO dne 27. septembra 2002 v Uradnem listu RS objavil javni razpis za razporeditev sredstev fundacije invalidskim in humanitarnim organizacijam v letu 2003.

8. Razporeditev sredstev FIHO invalidskim in humanitarnim organizacijam za leto 2003

V razpisanem roku je vložilo pisne zahtevke za financiranje dejavnosti iz sredstev fundacije 25 invalidskih organizacij (4 več kot v letu 2002) ter 58 humanitarnih organizacij (8 več kot v letu 2002).

Pristojni komisiji sta do konca novembra 2002 pripravili usklajene predloge za razporeditev sredstev tem organizacijam in jih posredovale v odločitev svetu. Svet je prvič v svojem petletnem mandatu uspel sprejeti sklep o razporeditvi sredstev invalidskim in humanitarnim organizacijam do konca tekočega leta zato ni bilo potrebno sprejemati sklepa o začasnem financiranju invalidskih in humanitarnih organizacij v prvih mesecih leta 2003.

Podrobnejše poročilo o izvedenih postopkih za razporeditev sredstev FIHO v letu 2003 je prikazano v nadaljevanju poročila.

9. Druge pomembnejše naloge, ki jih je svet obravnaval v letu 2002

- Svet FIHO se je seznanil s predlogom Zakona o invalidskih organizacijah, ki je bil pripravljen za tretje branje v Državnem zboru ter amandmajih na zakon, ki so ga v Državni zbor vložile nekatere nevladne organizacije. Svet je podprl besedilo zakona, ki ga je pripravila Vlada RS, ob tem pa je sprejel tudi sklep, da se vladi posreduje pisna pobuda za takojšnjo pripravo Zakona o humanitarnih organizacijah.
- Svet se je seznanil z rezultati poslovanja Loterije Slovenije d.d. v letu 2001 in se strinjal z ugotovitvami Nadzornega sveta Loterije Slovenije d.d., da je navedena delniška družba v letu 2001 poslovala uspešno in s tem pripomogla, da je fundacija lahko v celoti realizirala obveznosti, ki so bile sprejete s finančnim načrtom FIHO za leto 2001.
- Svet je na treh sejah obravnaval informacijo o poteku evalvacijske raziskave invalidskih in humanitarnih organizacij ter njihovih programov, ki jih je v letu 2002 sofinancirala fundacija. Informacijo o vseh treh fazah raziskave je za svet pripravila delovna skupina za spremljanje izvajanja evalvacijske raziskave, ki jo je svet imenoval z namenom, da spremlja potek raziskave in bdi nad tem, da bo raziskava izvedena v skladu s sprejeto pogodbo med fundacijo ter Inštitutom za družbene vede.
- Na predlog komisije za pripravo aktov FIHO je svet sprejel dopolnjen obrazec FIHO 3 in FIHO 4 (poročilo o realizaciji finančno ovrednotenega letnega delovnega programa invalidskih in humanitarnih organizacij iz sredstev FIHO za leto 2003).

DELOVANJE KOMISIJ IN NADZORNEGA ODBORA FIHO

V skladu s pravili FIHO je svet v začetku svojega mandata imenoval tri stalne komisije ter nadzorni odbor in sicer:

- 7 člansko komisijo za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO invalidskim organizacijam, v kateri je bilo 6 članov sveta iz vrst invalidskih organizacij ter en predstavnik vlade.
- 7 člansko komisijo za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO humanitarnim organizacijam, v kateri je bilo 7 članov (5 iz vrst dobrodelnih organizacij in 2 iz vrst samopomočnih organizacij).
- 9 člansko komisijo za pripravo aktov FIHO (5 članov iz vrst invalidskih organizacij, 3 člani iz vrst humanitarnih organizacij ter 1 predstavnik vlade).

- 3 članski nadzorni odbor (predstavnik invalidskih, dobrodelnih in samopomočnih organizacij).

Komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO invalidskim organizacijam je imela v letu 2002 15 sej. Na sejah je pripravljala predloge za razporeditev sredstev FIHO invalidskim organizacijam za leto 2002 in leto 2003 ter mesečno razporejala odobrena sredstva za izvajanje posebnih socialnih programov, delovanje in naložbe. V skladu s svojimi pooblastili je obiskala vse invalidske organizacije in preverjala ali so sredstva fundacije porabljena za namene, za katere so bila odobrena.

Komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO humanitarnim organizacijam je imela v letu 2002 12 sej, na katerih je izvajala po vsebini enake naloge kot invalidska komisija.

Komisija za pripravo aktov je imela v letu 2002 2 seji, na katerih je obravnavala dopolnjen obrazec FIHO 3 in FIHO 4 ter oba obrazca posredovala v sprejem svetu FIHO.

Nadzorni odbor FIHO je imel v letu 2002 3 seje, na katerih je obravnaval:

- računovodsko poročilo za leto 2001. Ugotovil je, da je bilo poročilo pripravljeno v skladu z zakonskimi predpisi in da pri porabi sredstev fundacije ni prišlo do nikakršnih nepravilnosti (razen v primeru RKS), zato je predlagal, da svet poročilo sprejme v predloženi vsebini.
- Poročilo o delu in finančnem poslovanju FIHO v letu 2002. Nadzorni odbor na vsebino poročila ni imel pripomb, zato je svetu predlagal, da poročilo sprejme.
- Nadzorni odbor je obravnaval dva ugovora invalidskih organizacij in 12 ugovorov humanitarnih organizacij na zapisnik o odpiranju vlog za dodelitev sredstev fundacije invalidskim in humanitarnim organizacijam za leto 2002 in 2003. Nadzorni odbor je ugovoru ene invalidske organizacije ugodil, ostale ugovore pa zavrnil kot neutemeljene in potrdil sklepe obeh komisij.

Delovna skupina za spremljanje izvajanja evalvacijske raziskave izvajanja posebnih socialnih programov invalidskih organizacij in socialnih programov humanitarnih organizacij v letu 2000 (ki jo je svet imenoval v letu 2001), je bila zelo aktivna tudi v letu 2002. Na treh sejah je obravnavala delovna gradiva evalvacijske raziskave, ki jih je posredoval Inštitut za družbene vede pri FDV in se do njihove vsebine kritično opredeljevala. Za vsako od izdelanih faz raziskave je delovna skupina pripravila izčrpno poročilo in ga posredovala v obravnavo svetu.

Ker je Inštitut za družbene vede do konca leta 2002 izdelal prvo verzijo poročila o izvedeni raziskavi, bodo končni rezultati raziskave znani v letu 2003.

DENARNI VIRI ZA FINANCIRANJE DEJAVNOSTI INVALIDSKIH IN HUMANITARNIH ORGANIZACIJ V LETU 2002

Državni zbor RS je ustanovil FIHO z namenom, da financira oz. sofinancira:

- izvajanje posebnih socialnih programov, delovanje in naložb invalidskih organizacij,
- izvajanje socialnih programov, delovanje in naložb humanitarnih organizacij (dobrodelne in samopomočne organizacije)

Z Zakonom o igrah na srečo je država določila vire sredstev, ki jih fundacija pridobiva za izvajanje svojih nalog. Ti viri so koncesijske dajatve za prirejanje klasičnih iger na srečo, ki jih izvajata Loterija Slovenije d.d. in Športna loterija, posebne igre na srečo, ki jih organizirajo igralnice ter občasno prirejanje iger na srečo (srečolovi, tombole..itd.). V zakonu je določena višina koncesijske dajatve za posamezno igro na srečo, prav tako pa je v zakonu določeno kolikšen odstotek koncesijske dajatve od posamezne igre na srečo prejme FIHO in koliko Fundacija za financiranje športnih organizacij.

V letu 2002 je FIHO prejel:

- od plačil koncesijskih dajatev za prirejanje klasičnih iger na srečo	
a) Loterije Slovenije d.d.	2.974.217.501,43 sit
b) Športne loterije	168.311.378,38 sit
- od plačil koncesijskih dajatev od posebnih iger na srečo	135.105.183,22 sit
- od plačil dajatev za občasno prirejanje iger na srečo	/
- prihodki od dividend Loterije Slovenije	239.999.868,48 sit
SKUPAJ	3.517.633.931,11 sit
- prihodki od obresti	51.181.290,52 sit
SKUPAJ VSI PRIHODKI	3.568.815.222,03 sit

V primerjavi z letom 2001 so v letu 2002 prihodki fundacije porastli za 32 %. Fundacija je prejela od Loterije Slovenije d.d. 91 % sredstev, od ostalih prirediteljev iger na srečo pa le 9 % sredstev. Delež sredstev Loterije Slovenije se je v primerjavi z letom 2001 povečal od 86 na 91 %.

RAZPOREJENA SREDSTVA INVALIDSKIM IN HUMANITARNIM ORGANIZACIJAM V OBDOBJU 1998 – 2002

V mesecu januarju 2003 se je končal petletni mandat svetu FIHO, ki je na podlagi Zakona o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije in odloka o ustanovitvi FIHO opravil pionirsko delo pri vzpostavitvi novega sistema financiranja dejavnosti invalidskih in humanitarnih organizacij v RS.

Medtem, ko je svet v letu 1998 še razporejal sredstva fundacije na podlagi starega pravilnika o razporejanju loterijskih sredstev, je v začetku leta 1999 sprejel pravilnik o merilih in pogojih za uporabo sredstev fundacije, v katerem je določil razmerja med sredstvi, ki so namenjena invalidskim in humanitarnim organizacijam, podrobno pa je določil pogoje in merila za pridobitev sredstev FIHO. K pravilniku je dal soglasje Državni zbor RS.

V obdobju od leta 1998 do leta 2002 so bila invalidskim in humanitarnim organizacijam razporejena sredstva FIHO v naslednji višini:

Tabela I:

Realizirana sredstva invalidskim in humanitarnim organizacijam v obdobju 1998 - 2002

leto	Invalidske organizacije	%	Humanitarne organizacije	%	S k u p a j	%
1998	1.500.733.810	100	172.626.279	100	1.673.360.089	100
1999	1.507.655.295	100,5	525.839.202	305	2.033.494.497	121
2000	1.525.222.968	102	529.478.911	307	2.054.701.870	123
2001	1.734.830.245	116	588.946.496	341	2.323.776.741	138
2002	2.214.666.820	132	800.163.995	463	3.014.830.815	180

Za preteklo petletno obdobje je značilno, da so v prvih treh letih sredstva FIHO zaostajala za inflacijo in se realno zmanjševala. Zaradi spremenjenega razmerja so se sredstva humanitarnim organizacijam povečevala hitreje kot invalidskim organizacijam. V letih 2001 in 2002 pa beležimo precejšen porast sredstev FIHO na račun večjega dohodka od koncesijskih dajatev Loterije Slovenije d.d.

Tabela II:

Število invalidskih in humanitarnih organizacij v obdobju 1998 - 2002

leto	Št. invalidskih organizacij	Št. Humanitarnih organizacij	S k u p a j
1998	14	31	45
1999	16	28	44
2000	20	31	51
2001	21	35	56
2002	22	40	62

Iz tabele je razvidno, da se je od leta 1998 število invalidskih organizacij, ki so prejemale sredstva FIHO povečalo za 8, v skupini humanitarnih organizacij pa za 9. Število novih organizacij, ki se financirajo iz sredstev FIHO se vsako leto povečuje, res pa je, da je med humanitarnimi organizacijami večje število kandidatov za sredstva fundacije, ki ne izpolnjujejo razpisanih pogojev, zato so njihove vloge za financiranje zavrnjene.

RAZPOREJENA SREDSTVA INVALIDSKIM IN HUMANITARNIM ORGANIZACIJAM V LETU 2002 IN 2003

Ker je svet na seji dne 25. februarja 2002 razporedil sredstva invalidskim in humanitarnim organizacijam za leto 2002 in na seji dne 19. decembra 2002 za leto 2003, je v tem poglavju predstavljeno delovanje komisij, nadzornega odbora in sveta pri pripravi predloga in odločanje o dodelitvi sredstev invalidskim in humanitarnim organizacijam za dve leti.

V letu 2002 je bilo na podlagi sklepa sveta invalidskim organizacijam na voljo 2.235.320.000 sit in humanitarnim organizacijam 803.440.000 sit, skupno 3.038.760.000 sit.

Na podlagi javnega razpisa, ki je bil dne 12. oktobra 2001 objavljen v Uradnem listu RS, se je na razpis prijavilo 22 invalidskih organizacij (3 organizacije manj kot v letu 2001) ter 49 humanitarnih organizacij (8 več kot v letu 2001).

Pristojni komisiji sta v skladu s pravilnikom o merilih in pogojih za uporabo sredstev fundacije na seji dne 14. novembra 2001 odprli prispele vloge in ugotovili, da naslednje organizacije ne izpolnjujejo razpisanih pogojev:

- TNT Slovenije, Društvo za izenačevanje pravic Piran
- Zavod za razvoj paliativne oskrbe Ljubljana
- Društvo Tvoj telefon Ljubljana
- Društvo Barka Zbilje pri Medvodah.

V skladu s 15. členom pravilnika so bile tem organizacijam vloge vrnjene z obrazložitvijo razlogov za zavrnitev TNT Slovenije – Društvo za izenačevanje pravic Piran se je na zavrnitev vloge pritožilo na nadzorni odbor FIHO, vendar je nadzorni odbor njihov ugovor zavrnil kot neutemeljen in potrdil sklep pristojne komisije.

Komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO invalidskim organizacijam je ob pregledu vlog ugotovila, da je 16 invalidskih organizacij posredovalo nepopolne vloge, zato jih je v skladu z določili pravilnika pozvala, da jih v roku 10 dni dopolnijo. Društvo Skupina GLAS Slovenije iz Domžal svoje vloge ni dopolnilo, zato jo je komisija izločila iz nadaljnje obravnave in jo društvu vrnila.

Na sejah v mesecu januarju in februarju je komisija vsebinsko pregledovala in ocenjevala prispele vloge 21 invalidskih organizacij kot določa 9. in 10. člen pravilnika. Komisija je še posebej ugotavljala:

- kako se invalidske organizacije s svojimi posebnimi socialnimi programi odzivajo na specifične socialne potrebe članstva;
- ali invalidske organizacije s programi zagotavljajo svojim članom storitve, ki so nujno potrebne, država pa jih ne izvaja skozi sistem javnih služb;
- ali so posebni socialni programi primerljivi s pravicami, ki jih invalidom zagotavljajo zakoni s področja varstva invalidov;
- ali posebni socialni programi članom zagotavljajo možnost izbire;
- v kakšni višini se dejavnost invalidskih organizacij financira iz drugih virov;
- kako se izenačuje socialni položaj invalidov do drugih skupin prebivalstva.

Pri pregledu posebnih socialnih programov je komisija ugotovila, da je poimenovanje nekaterih programov presplošno in ne odraža dejanske vsebine posebnih socialnih programov.

Invalidskim organizacijam je predlagala, da programe uskladijo oz. poimenujejo v skladu z njihovo vsebino, ker bo tako zagotovljena večja preglednost, kar je pomembno tudi za vrednotenje posameznega socialnega programa. Komisija je izločila tiste programe, ki ne sodijo v skupino posebnih socialnih programov.

Večina invalidskih organizacij je vlogi za dodelitev sredstev FIHO predložila finančno ovrednotene posebne socialne programe na državni in lokalni ravni, saj le ti tvorijo celoto, iz katere je razvidna aktivnost organizacije, njene prioritete, pa tudi viri financiranja.

Po temeljiti proučitvi finančno ovrednotenih posebnih socialnih programov, delovanja in naložb, je komisija za svet FIHO pripravila predlog razdelitve sredstev invalidskim organizacijam in pri tem predlagala, da se naslednjim štirim organizacijam glede na leto 2001, sredstva za njihovo delovanje povečajo za 50 %:

- YHD Društvo za teorijo in kulturo hendikepa za dodatno financiranje programa osebne asistencije invalidom
- Društvu invalidski forum in Združenju invalidov FORUM Slovenije za aktivnosti, ki so povezane z novimi programi, ki so v funkciji promocije ter izvajanja politike invalidskega varstva v Sloveniji;
- Društvu Sklad Silva za izvajanje specifičnih programov za odrasle osebe s posebnimi potrebami.

Komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO humanitarnim organizacijam je v mesecu decembru 2001 pričela z vsebinsko obravnavo 45 vlog humanitarnih organizacij, ki so izpolnjevale pravno-formalne pogoje za pridobitev sredstev FIHO v letu 2002. V skladu z določili 62. člena zakona o socialnem varstvu je komisija 25 humanitarnih organizacij razvrstila v skupino »dobrodelne organizacije« in 20 organizacij v skupino »samopomočnih organizacij«.

Po proučitvi zahtevkov za financiranje dejavnosti humanitarnih organizacij v letu 2002 (za socialne programe, delovanje in naložbe), je komisija ugotovila, da so te organizacije vložile za 3,5 krat več zahtevkov kot je za leto 2002 na voljo razpoložljivih sredstev.

Komisija je v nadaljevanju vsebinske obravnave na 4 sejah proučila prijavljene socialne programe in zahtevke humanitarnih organizacij za financiranje njihovih dejavnosti in naložb. Na podlagi 9. in 10. člena pravilnika je komisija ugotovila, da naslednje humanitarne organizacije ne izpolnjujejo vsebinskih pogojev za pridobitev sredstev FIHO:

- Društvo svetovalcev zaupni telefon Samarijan Ljubljana (socialni programi, ki jih izvaja navedeno društvo niso v seznamu socialnih dejavnosti, ki se financirajo iz sredstev FIHO. Njihovo dejavnost financira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Republiški zavod za zaposlovanje, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in različni donatorji).
- Društvo SOS telefon za ženske in otroke žrtve nasilja (socialni programi, ki jih izvaja društvo niso v seznamu socialnih dejavnosti, ki se financirajo iz sredstev FIHO. Njihovo dejavnost financira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Republiški zavod za zaposlovanje, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in različni donatorji).
- Humanitarno društvo ADRA Slovenija (društvo izvaja enake programe kot Slovenska Karitas, RKS in Zveza upokojencev Slovenije, ki jih financira FIHO).

- Mir sreče – Slovensko društvo za medsebojno pomoč (društvo izvaja enake programe kot društva Šent, Ozara in Altra, ki jih financira FIHO).
- Zveza HOBIS – Zveza humanitarnih organizacij bolnikov in bolnikov invalidov (društvo ni organizirano v skladu z 12. členom pravilnika, zato ne izpolnjuje pogojev za pridobitev sredstev FIHO).

Pri pregledu in ocenjevanju socialnih programov je komisija izločila nekatere programe dobrodelnih organizacij in samopomočnih organizacij, ki po svoji vsebini niso socialni programi ali pa se na podlagi pravilnika ne morejo financirati iz sredstev FIHO (izdelava zdravstvenega registra članstva, izdelava različnih proizvodov, planiranje in zagotavljanje zdravega potomstva, zdravstvena rehabilitacija, genetska analiza dejavnikov tveganja za koronarna srčna obolenja, odkrivanje prisotnosti protiteles v krvi, zdraviliško zdravljenje, poizvedovalna dejavnost, programi s področja zaščite in reševanja ljudi, krvodajalske akcije, itd.). Komisija je programe za najbolj ogrožene skupine občanov (starejši občani, socialno ogroženi, brezdromci in osebe brez zdravstvenega zavarovanja), ki se pojavljajo pri različnih organizacijah (RKS, Karitas, Slovenska filantropija, Zveza upokojencev Slovenije) finančno ovrednotila le pri RKS in Karitasu.

Glede na to, da so zahtevki za financiranje dejavnosti dobrodelnih organizacij in samopomočnih organizacij 3,5 krat presegli razpoložljiva sredstva za leto 2002, je komisija v skladu z 10. členom pravilnika, socialne programe teh organizacij glede na vsebino in njihov pomen za posamezne uporabnike storitev razvrstila v tri skupine:

- v I. skupino je razvrstila socialne programe, ki so v funkciji ohranjanje zdravja uporabnikov storitev, pomoči živeti z boleznijo in zagotavljanja tistih storitev, ki so v funkciji neodvisnega življenja;
- v II. skupino je komisija razvrstila programe, ki so v funkciji preventivnega delovanja društva, izobraževanja ter informativno-založniške dejavnosti;
- v III. skupino je komisija razvrstila programe, ki so v funkciji medsebojnega druženja, športno rekreativne in kulturne dejavnosti.

Razvrščene programe je komisija finančno ovrednotila tako, da je I. skupno programov ocenila s 100 %, II. s 73 % in III. s 30 % od zaprosenih sredstev za posamezne programe. Zaradi velike razlike med zaprosenimi sredstvi in razpoložljivimi viri je komisija sprejela dodatni kriterij, po katerem se posameznim organizacijam lahko dodeli za izvajanje njihovih socialnih programov enak znesek, kot so ga prejele iz sredstev FIHO v letu 2001 oz. praviloma do 40 % več sredstev, kot so bili ocenjeni njihovi socialni programi v letu 2001.

Komisija je na podlagi razvrstitve in vrednotenja socialnih programov obeh skupin organizacij odločila, da naj bo strukturni delež razpoložljivih sredstev za dobrodelne organizacije 68,5 % in za samopomočne organizacije 31,5 % (enako kot v letu 2001). Komisija se je tudi odločila, da se za financiranje socialnih programov nameni 70 % razpoložljivih sredstev, za delovanje 25 % in naložbe 5 % sredstev. Pri naložbah so bili upoštevani le tisti zahtevki za nakup najnujnejše opreme, ki so bili dokumentirani s priloženimi predračuni. Zahtevke, ki niso imeli predračunov je komisija zavrnila.

Svet je na seji dne 25. februarja 2002 obravnaval predlog obeh komisij in sprejel sklep, da se invalidskim, dobrodelnim in samopomočnim organizacijam za leto 2002 razporedijo razpoložljiva sredstva FIHO v naslednji višini:

Tabela 3: Pregled razporejenih sredstev za programe, delovanje in naložbe invalidskih organizacij

ORGANIZACIJA	PROGRAMI v I. 2002	DELOVANJE v I. 2002	NALOŽBE v I. 2002	(programi, delovanje in naložbe)
Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije				
Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije				
Društvo distrofikov Slovenije				
Zveza paraplegikov Slovenije				
Združenje multiple skleroze Slovenije				
Sožitje – Zveza društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije				
Zveza delovnih invalidov Slovenije				
Zveza društev za cerebralno paralizo SONČEK Slovenije				
Zveza društev invalidov vojn Slovenije				
Zveza društev vojnih invalidov				
Zveza za šport invalidov Slovenije				
Društvo laringektomiranih Slovenije				
Zveza invalidskih društev ILCO				
Društvo bolnikov in invalidov z ankilozirajočim spondilitisom DASS				
Društvo invalidski forum Slovenije				
Združenje invalidov FORUM Slovenije				
Zveza društev mobiliziranih Slovencev v nemško vojsko				
Društvo paralitikov Slovenije				
Sklad SILVA				
Društvo študentov invalidov Slovenije				
YHD-društvo za teorijo in kulturo hendikepa				
SKUPAJ:				

Tabela 4: Pregled razporejenih sredstev za programe, delovanje in naložbe humanitarnih organizacij

A)

ORGANIZACIJA		PROGRAMI v letu 2002	DELOVANJE v letu 2002	NALOŽBE v letu 2002	(programi, delovanje in naložbe)
DOBRODELNE ORGANIZACIJE					
1	Zveza slo. društev za boj proti raku				
2	GRS pri PZ Slovenije				
3	Rdeči križ Slovenije				
4	Društvo za zdravje srca in ožilja				
5	PARADOKS - Slo.dr. za pomoč v duš.stiski				
6	OZARA – Nacionalno združenje za kakovost življenja				
7	Evangeličanska hum.org. EHO PODPORNICA				
8	Slo. društvo za duševno zdravje ŠENT				
9	Slovensko društvo HOSPIC				
10	Društvo za nenasilno komunikacijo				
11	ALTRA - odbor za novosti v duševnem zdravju				
12	Slovenska KARITAS				
13	Gerontološko društvo Slovenije				
14	Druš. za pom. os. z govor. motnjami v MAZI				
15	Slovenska FILANTROPIJA – Združenje za promocijo prostovoljstva				
16	Društvo projekt ČLOVEK				
17	UP Društ.za pom.zasvojenem in njihovim svojcem				
S K U P A J:					

B)

ORGANIZACIJA	PROGRAMI v letu 2002	DELOVANJE v letu 2002	NALOŽBE v letu 2002	(programi, delovanje in naložbe)
ORGANIZACIJE ZA SAMOPOMOČ				
18	Društvo srčnih bolnikov s spodbujevalnikom			
19	Društvo pljučnih bolnikov Slovenije			
20	Društvo psoriatikov Slovenije			
21	Društvo za fenikletonurijo PKU Slovenije			
22	TREPETLIKA - društvo bolnikov s parkinsonizmom in drugimi ekstrapiram. motnjami			
23	Zveza koronarnih društ.in klubov Slovenije			
24	Društvo bolnikov s krvnimi bolezni			
25	Društvo Liga proti epilepsiji			
26	Zveza društev ledvičnih bolnikov Slo.			
27	Društvo onkoloških bolnikov Slovenije			
28	Slovensko društvo za celiakijo			
29	Zveza društev upokojencev Slovenije			
30	Zveza društev bolnikov z osteoporozo			
31	Društvo hemofilikov Slovenije			
32	Zveza društev diabetikov Slovenije			
33	Društvo na srcu operiranih bolnkov Slovenije			
34	Združenje bolnikov s cerebrovaskularnimi boleznimi			
35	Slovensko društvo TRANSPLANT			
SKUPAJ:				
SKUPAJ:				

V sprejetem finančnem načrtu za dodelitev sredstev FIHO invalidskim in humanitarnim organizacijam v letu 2003 je bilo skupno namenjeno 3.481.000.000 sit, od tega zneska za invalidske organizacije 2.611.000.000 sit in humanitarne organizacije 870.000.000 sit.

Svet je v skladu s 13. in 14. členom pravilnika sprejel sklep o javnem razpisu za razporeditev sredstev FIHO v letu 2003, ki je bil dne 27. septembra 2002 objavljen v Uradnem listu RS.

Na javni razpis se je prijavilo 25 invalidskih organizacij (3 več kot v letu 2002) in 56 humanitarnih organizacij (7 več kot v letu 2002)

Obe komisiji sta na sejah dne 29. oktobra 2002 odprli prispele vloge. Komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev invalidskim organizacijam je ugotovila:

- da je 13 invalidskih organizacij posredovalo popolne vloge z zahtevno dokumentacijo,
- da je 9 organizacij posredovalo nepopolne vloge, zato jih je komisija pozvala, da jih dopolnijo v roku, ki je določen v pravilniku,
- da naslednje invalidske organizacije ne izpolnjujejo razpisanih pogojev:
 - a) Društvo malih ljudi Slovenije
 - b) Društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske konjice, Zreče, Vitanje
 - c) Zvezdica – Društvo slepih in slabovidnih otrok Slovenije, njihovih staršev in prijateljev.

Komisija je njihove vloge vrnila z obrazložitvijo razlogov, zaradi katerih organizacije ne izpolnjujejo razpisanih pogojev.

Vse tri organizacije so se na zapisnik o zavrnitvi njihove vloge pritožile na nadzorni odbor FIHO. Nadzorni odbor je ugovor Društva malih ljudi Slovenije upošteval kot upravičenega, ker je društvo strokovni službi FIHO takoj posredovalo manjkajočo dokumentacijo. Ugovor Društva gluhih in naglušnih in Društva Zvezdica pa je zavrnil kot neutemeljen in potrdil sklep komisije, ki je njuno vlogo zavrnila.

Komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO humanitarnim organizacijam je ugotovila:

- da je vseh 56 vlog za dodelitev sredstev FIHO prispelo v razpisanem roku,
- da tri humanitarne organizacije, ki so izpolnjevale razpisne pogoje niso posredovale popolne vloge, zato so bile pisno pozvane, da posredujejo manjkajočo dokumentacijo. Organizacije so dokumentacijo posredovale v zahtevanem roku,
- da razpisanih pogojev niso izpolnjevale naslednje organizacije:
 1. Društvo žarek upanja Ljubljana,
 2. Društvo družinski center Betanija Ljubljana,
 3. Društvo Obzorje Piran,
 4. Društvo SOS telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja Ljubljana,
 5. Društvo varnega zavetja Kočevje,
 6. Društvo za motopedagogiko in psihomotoriko Ljubljana,
 7. Društvo Barka Zbilje pri Medvodah
 8. Humanitarno društvo Center za neodvisno življenje Novo mesto
 9. Humana – Združenje svojcev pri skrbi za mentalno zdravje Radovljica
 10. TNT Slovenija – Društvo za izenačevanje pravic Piran
 11. Ptica – Društvo za mlade Zasavje, Hrastnik,
 12. Zavod Janeza Smrekarja Ljubljana
 13. Ustanova Mali vitez, Fundacija za pomoč otrokom, ozdravelim od raka Ljubljana,

14. Ustanova Fundacija za pomoč otrokom Jesenice
15. AIDS fundacija Robert Ljubljana
16. Humanitarno društvo za pomoč in nego Katarina Ljubljana Črnuče
17. Jamarska Zveza Slovenije.

Komisija je izdelala zapisnik o odpiranju vlog in ga v predpisanem roku posredovala vsem organizacijam, ki so vložile zahteve za pridobitev sredstev FIHO v letu 2003. 17 organizacijam, ki niso izpolnjevale razpisanih pogojev, so bile njihove vloge vrnjene z obrazložitvijo razlogov za zavrnitev. Ugovor na zavrnitev vloge je nadzornemu odboru posredovalo 12 organizacij.

Nadzorni odbor je o ugovorih na zapisnik odločal na dveh sejah in vse ugovore zavrnil kot neutemeljene. Sklepi nadzornega odbora s podrobno obrazložitvijo razlogov za zavrnitev ugovorov so bili posredovani vsem organizacijam.

V mesecu novembru 2002 sta obe komisiji pričeli z vsebinsko obravnavo prispelih vlog. Komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO invalidskim organizacijam je ugotovila, da so invalidske organizacije zaprosile za 41 % več sredstev od dejansko razpoložljivih za leto 2003. Še posebej so se povečali zahtevki za sofinanciranje naložb. Komisija se je odločila, da prednostno upošteva nedokončane naložbe v objekte za izvajanje posebnih socialnih programov, v njihovo opremo in v naložbe za vzdrževanje obstoječih objektov.

Komisija je ugotovila, da je dopolnjen obrazec FIHO 1, s katerim so se morale invalidske organizacije prijaviti na javni razpis za leto 2003 upošteval potrebo po še večji preglednosti glede na dosežen nivo socialnih pravic uporabnikov storitev v teh organizacijah in različnih virov financiranja. Pri pripravi predlogov za dodelitev sredstev FIHO je komisija upoštevala tudi ugotovitve, do katerih je prišla ob obiskih invalidskih organizacij v letu 2002, ko je pregledala, kako se v praksi izvajajo dejavnosti, ki se financirajo iz sredstev fundacije.

Komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev FIHO humanitarnim organizacijam je po proučitvi finančnih zahtevkov teh organizacij ugotovila, da so njihovi zahtevki za 2,5 krat presegljivi razpoložljiva sredstva. V skladu z zakonom o socialnem varstvu in akti FIHO je komisija 20 humanitarnih organizacij razvrstila v skupino dobrodelnih organizacij in 17 organizacij v skupino samopomočnih organizacij.

Komisija je v nadaljevanju vsebinske obravnave vlog dobrodelnih in samopomočnih organizacij v skladu z 9. in 10. členom pravilnika proučila prijavljene socialne programe in po enakem postopku kot za leto 2002 pripravila konkretne predloge za razporeditev sredstev fundacije v letu 2003.

Svet je na seji dne 19. decembra 2002 obravnaval predlog obeh komisij in sprejel sklep, da se invalidskim, dobrodelnim in samopomočnim organizacijam v letu 2003 razporedijo sredstva fundacije v naslednji višini.

RAZPOREDITEV SREDSTEV FIHO V LETU 2003

INVALIDSKA ORGANIZACIJA	DELOVANJE	PROGRAMI	NALOŽBE	(programi, delovanje in naložbe)
Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije	111.354.705,00	147.601.990,00	69.200.000,00	328.156.695,00
Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije	110.859.396,00	135.505.889,00	68.100.000,00	314.465.285,00
Društvo distrofikov Slovenije	48.287.382,00	113.060.000,00	67.700.000,00	229.047.382,00
Zveza paraplegikov Slovenije	63.769.277,00	100.925.526,00	146.000.000,00	310.694.803,00
Združenje multiple skleroze Slovenije	25.437.277,00	73.628.587,00	38.100.000,00	137.165.864,00
Sožitje – Zveza društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije	93.275.000,00	141.178.288,00	30.796.000,00	265.249.288,00
Zveza delovnih invalidov Slovenije	66.323.724,00	178.000.000,00	56.920.000,00	301.243.724,00
Zveza društev za cerebralno paralizo SONČEK Slovenije	51.147.340,00	61.480.069,00	55.000.000,00	167.627.409,00
Zveza društev invalidov vojn Slovenije	34.959.338,00	41.333.645,00	38.479.412,00	114.772.395,00
Zveza društev vojnih invalidov Slovenije	40.303.000,00	53.210.832,00	14.300.000,00	107.813.832,00
Zveza za šport invalidov Slovenije	22.795.850,00	68.028.977,00	30.700.000,00	121.524.827,00
Društvo laringektomiranih Slovenije	4.872.000,00	17.762.254,00	6.100.000,00	28.734.254,00
Zveza invalidskih društev ILCO	9.029.621,00	15.988.022,00	3.200.000,00	28.517.643,00
Društvo bolnikov in invalidov z ankilozirajočim spondilitisom DASS	15.762.672,00	20.944.809,00	12.000.000,00	48.707.481,00
Društvo invalidski forum Slovenije	7.656.000,00	/	/	7.656.000,00
Združenje invalidov FORUM Slovenije	7.656.000,00	/	/	7.656.000,00
Zveza društev mobiliziranih Slovencev v nemško vojsko	1.836.000,00	1.296.000,00	/	3.132.000,00
Društvo paralitikov Slovenije	3.405.904,00	1.387.214,00	12.000.000,00	16.793.118,00
Sklad SILVA	/	3.829.000,00	/	3.829.000,00
Društvo študentov invalidov Slovenije	3.710.000,00	14.850.000,00	9.900.000,00	28.460.000,00
YHD-društvo za teorijo in kulturo hendikepa	8.498.160,00	2.895.840,00	/	11.484.000,00
Društvo malih ljudi Slovenije	/	1.000.000,00	/	1.000.000,00
Društvo VIZIJA PZS	/	1.160.000,00	/	1.160.000,00
S K U P A J:	730.938.646,00	1.195.155.942,00	658.795.412,00	2.584.890.000,00

RAZPOREDITEV SREDSTEV FIHO V LETU 2003

HUMANITARNA ORGANIZACIJA		DELOVANJE	PROGRAMI	NALOŽBE	(programi, delovanje in naložbe)
DOBRODELNE ORGANIZACIJE					
1	Zveza slovenskih društev za boj proti raku	2.000.000,00	8.000.000,00	/	10.000.000,00
2	GRS pri PZ Slovenije	10.400.000,00	41.600.000,00	2.600.000,00	54.600.000,00
3	Rdeči križ Slovenije	31.000.000,00	124.000.000,00	7.700.000,00	162.700.000,00
4	Društvo za zdravje srca in ožilja	900.000,00	3.000.000,00	/	3.900.000,00
5	PARADOKS – Slovensko društvo za pomoč v duševni stiski	1.000.000,00	4.100.000,00	260.000,00	5.630.000,00
6	OZARA – Nacionalno združenje za kakovost življenja	13.800.000,00	55.200.000,00	3.450.000,00	72.450.000,00
7	Zveza prijateljev mladine Slovenije	/	2.000.000,00	/	2.000.000,00
8	Slovensko združenje za duševno zdravje ŠENT	12.000.000,00	48.000.000,00	3.000.000,00	63.000.000,00
9	Slovensko društvo HOSPIC	5.400.000,00	21.700.000,00	1.300.000,00	28.400.000,00
10	Društvo za nenasilno komunikacijo	1.200.000,00	4.800.000,00	300.000,00	6.300.000,00
11	ALTRA - odbor za novosti v duševnem zdravju	1.800.000,00	7.400.000,00	450.000,00	9.650.000,00
12	Slovenska KARITAS	24.000.000,00	96.000.000,00	6.000.000,00	126.000.000,00
13	Gerontološko društvo Slovenije	950.000,00	3.800.000,00	250.000,00	5.000.000,00
14	Društvo za pomoč osebam z govornimi motnjami VILKO MAZI	950.000,00	3.800.000,00	250.000,00	5.000.000,00
15	Humanitarno društvo ADRA	/	1.000.000,00	/	1.000.000,00
16	Društvo projekt ČLOVEK	1.600.000,00	6.400.000,00	400.000,00	8.400.000,00
17	UP Društ.za pom.zasvojenecem in njihovim svojcem	2.000.000,00	6.000.000,00	/	8.000.000,00
18	UNICEF	750.000,00	2.250.000,00	/	3.000.000,00
19	EUROPA DONNA	750.000,00	2.250.000,00	/	3.000.000,00
20	Združenje za socialno gerontologijo in gerantogogiko	1.000.000,00	4.000.000,00	250.000,00	5.250.000,00
S K U P A J:		111.500.000,00	445.300.000,00	26.210.000,00	583.010.000,00

RAZPOREDITEV SREDSTEV FIHO V LETU 2003

	ORGANIZACIJA	DELOVANJE	PROGRAMI	NALOŽBE	(programi, delovanje in naložbe)
ORGANIZACIJE ZA SAMOPOMOČ					
21	Društvo srčnih bolnikov s spodbujevalnikom	1.000.000,00	7.100.000,00	365.000,00	8.465.000,00
22	Društvo pljučnih bolnikov Slovenije	3.500.000,00	15.000.000,00	500.000,00	19.000.000,00
23	Društvo VEZI Sežana	700.000,00	2.800.000,00	150.000,00	3.650.000,00
24	Društvo za fenikletonurijo PKU Slovenije	1.000.000,00	4.300.000,00	/	5.300.000,00
25	TREPETLIKA - društvo bolnikov s parkinsonizmom in drugimi ekstrapiram. motnjami	1.000.000,00	6.000.000,00	250.000,00	7.350.000,00
26	Zveza koronarnih društev in klubov Slovenije	5.400.000,00	22.800.000,00	1.300.000,00	29.500.000,00
27	Društvo bolnikov s krvnimi boleznimi	1.400.000,00	5.500.000,00	100.000,00	7.000.000,00
28	MIR SREČE	/	1.000.000,00	/	1.000.000,00
29	Zveza društev ledvičnih bolnikov Slo.	5.500.000,00	23.200.000,00	1.400.000,00	30.100.000,00
30	Društvo onkoloških bolnikov Slovenije	3.200.000,00	14.800.000,00	800.000,00	18.800.000,00
31	Slovensko društvo TRANSPLANT	1.700.000,00	7.800.000,00	400.000,00	9.900.000,00
32	Zveza društev upokojencev Slovenije	5.300.000,00	21.300.000,00	1.200.000,00	27.800.000,00
33	Zveza društev bolnikov z osteoporozo	1.000.000,00	6.000.000,00	250.000,00	7.250.000,00
34	Društvo hemofilikov Slovenije	5.400.000,00	23.200.000,00	1.000.000,00	29.600.000,00
35	Zveza društev diabetikov Slovenije	10.700.000,00	42.000.000,00	2.000.000,00	54.700.000,00
36	Društvo na srcu operiranih bolnikov Slovenije	850.000.000,00	3.400.000,00	150.000,00	4.400.000,00
37	Združenje bolnikov s cerebrovaskularnimi boleznimi	3.300.000,00	10.000.000,00	/	13.300.000,00
S K U P A J:		51.050.000,00	216.200.000,00	9.865.000,00	277.115.000,00
S K U P A J:		162.550.000,00	661500.000,00	36.075.000,00	860.125.000,00

IZVAJANJE POSEBNIH SOCIALNIH PROGRAMOV INVALIDSKIH IN SOCIALNIH PROGRAMOV HUMANITARNIH ORGANIZACIJ

Fundacija skladno s pravilnikom o merilih in pogojih za uporabo sredstev FIHO financira oziroma sofinancira dejavnost invalidskih in humanitarnih organizacij.

Te organizacije morajo izpolnjevati naslednje pogoje :

- da izvajajo programe za funkcionalno, socialno in zdravstveno ogrožene posameznike na celotnem območju države,
- da se iste dejavnosti ne izvajajo v okviru javne službe,
- da imajo izdelan finančno ovrednoten letni delovni program, iz katerega so razvidni posebni socialni programi in storitve, redno delovanje organizacije in naložbe v osnovna sredstva organizacije in njihovo vzdrževanje,
- da so pravočasno posredovale poročila o izvedbi programov, če so prejela sredstva za preteklo koledarsko obdobje.

Za razporeditev sredstev na posamezne organizacije so v vsebinskem pogledu pomembni 9., 10. in 11. člen pravilnika o pogojih in merilih za uporabo sredstev FIHO (načela za financiranje, merila za dodelitev sredstev in prednosti pri izbiri programov).

Tako so:

1. invalidske organizacije prostovoljne in neprofitne organizacije, ki jih ustanovijo invalidi in njihovi zakoniti zastopniki, zaradi uveljavljanja posebnih potreb in interesov invalidov in izvajalke posebnih socialnih programov in storitev, utemeljenih na značilnosti invalidnosti po posameznih funkcionalnih okvarah, ki ogrožajo socialni položaj invalidov; dejavnosti invalidskih organizacij lahko zajemajo tudi posamezne sestavine dobrodelnosti in samopomoči ;
2. humanitarne organizacije so:
 - organizacije za samopomoč, ki jih ustanovijo posamezniki, predvsem neposredno prizadeti za zagotavljanje posebnih potreb za čim bolj enakopravno vključevanje v življenje,
 - dobrodelne organizacije, ki jih ustanovijo človekoljubi zato, da bi prispevali k reševanju socialnih stisk in težav drugih oseb oziroma da bi pomagale ljudem, katerih življenje je ogroženo.

V letu 2002 so bile fundaciji pri razporeditvi sredstev na posamezne organizacije za sofinanciranje v oporo le določila Zakona o socialnem varstvu, pravila in pravilnik FIHO, ki so okvirno določali vsebino dejavnosti posameznih organizacij, s katerimi so presegale samo osebne interese članov in delovale v družbenem interesu pri zagotavljanju socialne varnosti, zmanjševanju socialnih razlik in z odzivanjem na izražene potrebe in stiske posameznika.

Izvajanje posebnih socialnih programov invalidskih in socialnih programov humanitarnih organizacij je vpeto v delovanje posamezne organizacije. Njeno širše delovanje kot subjekta civilne družbe se deloma podpira s sredstvi FIHO, kakor tudi naložbe v osnovna sredstva in njihovo vzdrževanje, ki služijo udejanjanju poslanstva organizacije. Na teh osnovah so oblikovana finančna razmerja med temi tremi skupinami organizacij, kakor tudi med sredstvi namenjenimi za izvajanje posebnih socialnih programov invalidskih in socialnih programov humanitarnih organizacij. Priporočeno je tudi razmerje znotraj posamezne skupine za delovanje, za socialne programe, za dejavnost v ožjem pomenu besede ter za naložbe oziroma njihovo vzdrževanje (za slednje največ 25%).

I.

INVALIDSKE ORGANIZACIJE

Poslanstvo invalidskih organizacij je utemeljeno na dejstvu, da so jih ustanovili neposredni uporabniki – invalidi oziroma zakoniti zastopniki za to, da bi premagovali oziroma obvladovali svoj osebni položaj v katerem so se znašli zaradi svoje invalidnosti, da bi si zagotovili določene materialne in druge pravice ter enake možnosti, razvili so »podporne« dejavnosti, ki jim bodo omogočile večjo kvaliteto osebnega življenja, socialno vključenost in sodelovanje v življenju skupnosti. Tako se je skozi čas izoblikovala izvajalska vloga invalidskih organizacij, ki se s posebnimi socialnimi programi vključujejo v realizacijo državne in družbene strategije na področju invalidskega varstva in v udeleževanje mednarodnih dokumentov, še zlasti Standardnih pravil ZN za izenačevanje možnosti invalidov. Kot temeljna sestavina delovanja invalidskih organizacij je v okviru celovite družbene dejavnosti posamezne organizacije posebni socialni program, ki je namenjen vsem potencialnim uporabnikom (ne glede na članstvo v organizaciji), utemeljen na strokovnih podlagah, glede na izražene posebne potrebe posameznika zaradi invalidnosti ali ciljno skupino, ki jih ne more v celoti ali sploh ne zadovoljiti v sistemu javnih služb. Program je strokovno voden in ga v večini primerov izvajajo profesionalci in/ ali prostovoljci. Program podleže kritični strokovni presoji učinkovitosti in zadovoljstva uporabnikov.

Organizacije razvijajo še druge družbene dejavnosti, ki so namenjene vsem članom društva, s katerimi prispevajo k večji informiranosti članstva, usposabljanju za samopomoč in medsebojno pomoč, druženju, k kvaliteti preživljanja prostega časa, kulturnemu in športnemu udejstvovanju in vključevanju v lokalno okolje.

S svojimi posebnimi socialnimi programi in društvenimi programi organizacije prispevajo k oblikovanju pozitivne družbene klime in k ozaveščanju javnosti o sodobnih problemih in paradigmah invalidskega varstva.

Ne glede na temeljno poslanstvo in druge značilnosti invalidskih organizacij so med njimi razlike ne le glede na osnovno »oviranost« - invalidnost, izražene posebne potrebe, temveč tudi glede na zagotovljene pravice, na organiziranost in številčnost članstva, tradicijo – »zgodovino«, glede na programske usmeritve, vsebino programov in prioritete, specifične pogoje delovanja, materialne in kadrovske možnosti.

Sprotno spremljanje realizacije posameznih posebnih socialnih programov invalidskih organizacij in preverjanje namenske uporabe sredstev FIHO se je izkazalo za pomemben instrument ne le kontrole, temveč je prispevalo k večji kvaliteti programov, izmenjavi izkušenj in sodelovanju med organizacijami na lokalni ravni.

Razporeditev posebnih socialnih programov invalidskih organizacij na državno in lokalno raven pomeni dejansko notranjo strukturiranost programov na nacionalne, ki se izvajajo na celotnem območju države preko lokalnih organizacij ali neposredno za vse uporabnike in na lokalne programe, ki so različni, ker se odzivajo na lokalne potrebe, posebnosti in možnosti.

1. ZVEZA DRUŠTEV SLEPIH IN SLABOVIDNIH SLOVENIJE

- organizacija deluje na celotnem območju države in je v letu 2002 združevala devet medobčinskih društev s 3579 člani;
- organizacija ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, prav tako ima soglasje o delovanju na področju Ministrstva za zdravje, Ministrstva za šolstvo in šport in Ministrstva za kulturo; to pomeni, da izvaja programe ne le za svoje člane, pač pa za vse slepe in slabovidne osebe v Sloveniji;
- svoje poslanstvo ima opredeljeno v statutu kot skrb za slepo oziroma slabovidno osebo, da bi ta kljub okvari bila usposobljena za čim bolj kvalitetno osebno in družbeno življenje v običajnem življenjskem okolju;
- posebne potrebe slepih in slabovidnih oseb izhajajo predvsem iz njihove gibalne in komunikacijske oviranosti, brez podpornih ukrepov in pripomočkov je onemogočena socialna integracija, tako komuniciranje, izobraževanje in zaposlovanje; nujno morajo biti sistemsko zagotovljeni določeni pripomočki oziroma rešitve;
- za preseganje gibalne oviranosti so za slepe pomembni predvsem bela palica in pes vodič, za slepe in slabovidne pa tudi spremljevalec; prav tako je pomembno odpravljanje različnih ovir v fizičnem okolju (prometne talne označbe, zvočni semafor, različne možnosti zvočnih informacij in drugo);
- za preseganje komunikacijske oviranosti je pomembno brajevo opismenjevanje, računalniško opismenjevanje, zagotavljanje možnosti pridobivanja najrazličnejših informacij v posebnih prilagojenih oblikah in tehnikah, zagotavljanje sodobnih elektronskih pripomočkov (računalnik z brajevo vrstico, elektronska lupa, sintetizatorji govora, programi povečave in drugo);
- vse pravice in programi so naravnani tako, da kompenzirajo to okvaro;
- organizacija ima več desetletno tradicijo v izvajanju posebnih socialnih programov, nekateri so postali sestavina državne odgovornosti, drugi so trajna sestavina delovanja organizacije, ki v njihovo izvajanje vključuje nova strokovna spoznanja, spet drugi se odzivajo na spremembe potreb populacije, ki se stara in dopolnjujejo tako imenovano javno skrb glede na posameznika kot celovito osebnost;
- država zagotavlja nekatere pravice na področju socialnega varstva, zdravstva in zdravstvenega zavarovanja, informiranja, pokojninsko invalidskega zavarovanja in zaposlovanja;
- udejanjanje vseh teh pravic ne zagotavlja vseh možnosti za čim bolj kvalitetno življenje slepe osebe, njeno socialno rehabilitacijo in vključevanje v običajno življenjsko okolje;
- v ta namen je organizacija v letu 2002 izvajala 36 posebnih socialnih programov na državni ravni in 23 posebnih socialnih programov na lokalni ravni;

a) programi na državni ravni – nacionalni programi:

- Organiziranje in izvajanje pomoči in samopomoči slepih in slabovidnih pri premagovanju ovir in omogočanje neodvisnega življenja
- Pomoč družini s slepim in slabovidnim otrokom z dodatnimi motnjami v telesnem in duševnem razvoju
- Pomoč družini s slepim in slabovidnim otrokom
- Pomoč slepim in slabovidnim otrokom in mladostnikom ter njihovim staršem pri vključevanju v redne oblike vzgoje in izobraževanja
- Organiziranje in izvajanje pomoči in samopomoči staršev slepih in slabovidnih otrok in mladostnikov – klub staršev za samopomoč
- Delavnice za krepitev duševnega zdravja slepe in slabovidne mladine
- Socialna in emocionalna priprava mladih za življenje

- Računalniško opismenjevanje slabovidnih oseb – nadaljevalni tečajji
- Računalniško opismenjevanje slepih oseb – nadaljevalni tečajji
- Organiziranje in izvedba programov za ohranjanje zdravja v lastnih prilagojenih objektih
- Izdelava in izposoja strokovne literature in učbenikov v zvočni tehniki
- Izdelava in izposoja strokovne literature v brajevi pisavi
- Izdelava in izposoja strokovne literature in učbenikov v računalniškem zapisu
- Organizacija in izvajanje študijskih krožkov
- Izdelava in izdajanje zvočnih časopisov
- Izdelava in izdajanje časopisov v brajevi pisavi
- Izdelava in izdajanje časopisov v povečanem tisku
- Izdelava in izdajanje časopisov v računalniškem zapisu
- Izdelava in izdajanje računalniškega časopisa
- Organiziranje, vzdrževanje in razvoj elektronskega informacijskega sistema s tehnično infrastrukturo
- Nabava in distribucija tehničnih pripomočkov za slepe in slabovidne osebe
- Zagotavljanje programske opreme za povečavo za slabovidne osebe
- Zagotavljanje programske opreme za slepe osebe s sintezo govora
- Preizkus pridobljenih sposobnosti psov vodičev in uporabnikov
- Usposabljanje slepih uporabnikov pri vzdrževanju in ohranjanju pridobljenega znanja psov vodičev
- Organiziranje in izvedba prilagojenih športnih tekmovanj
- Izdelava in izposoja leposlovnih knjižnih del v računalniškem zapisu
- Organiziranje in izvedba tekmovanja v branju in pisanju brajeve pisave
- Organiziranje in izvedba prilagojenih šahovskih tekmovanj
- Izvajanje pomoči in samopomoči slepih in slabovidnih intelektualcev pri vključevanju v delovno in življenjsko okolje
- Pomoč pri izvedbi programa slepih in slabovidnih vernikov
- Pomoč pri izvedbi programa gledališke skupine
- Organiziranje in izvedba kulturniškega vikenda in srečanj z znanimi kulturnimi ustvarjalci
- Organiziranje in izvedba drugih socialnih aktivnosti

b) na lokalni ravni :

- Prva socialna in osebna pomoč slepim in slabovidnim osebam
- Organiziranje tečajev mobilnosti in orientacije
- Pomoč kasneje oslepelim in slabovidnim osebam
- Pomoč starejšim osebam z okvaro vida
- Opismenjevanje odraslih slepih oseb v brajevi pisavi
- Računalniško opismenjevanje slepih in slabovidnih oseb – začetni tečaj
- Svetovanje in usposabljanje slepih in slabovidnih oseb za uporabo tehničnih pripomočkov
- Pomoč družini s slepim /slabovidnim članom z dodatnimi motnjami v telesnem ali duševnem razvoju
- Nudjenje finančne in materialne pomoči socialno ogroženim slepim/slabovidnim osebam
- Pomoč pri zaposlovanju slepih/slabovidnih oseb
- Osebna asistenca slepih/slabovidnih oseb

- Usposabljanje slepih/slabovidnih oseb za gospodinjstvo, samourejanje in ročna dela
- Organiziranje in usposabljanje slepih/slabovidnih oseb za življenje v bivalnih skupnostih
- Organiziranje skupine za samopomoč pri preprečevanju socialne izključenosti
- Organiziranje skupin za sosedsko pomoč
- Organiziranje skupine za dopolnilno pomoč pri šolanju slepih/ slabovidnih otrok
- Usposabljanje svojcev in drugih oseb iz okolja za življenje in delo s slepo/ slabovidno osebo
- Organiziranje skupine za psihosocialno svetovanje pri razreševanju konfliktnih situacij
- Usposabljanje in omogočanje sodobne informacijske tehnologije
- Osveščanje javnosti za lažje vključevanje slepih/ slabovidnih oseb v okolje
- Organiziranje in izvedba šahovskih aktivnosti
- Organiziranje in izvedba kulturnih aktivnosti, tečajev in radioamaterske dejavnosti

c) zelo pomembni so bili programi:

- izdelava in izposoja leposlovnih knjižnih del in strokovne literature v vseh tehnikah (zvočni zapis, brajev zapis, povečan zapis tisk, računalniški zapis ;
- izdelava in izdajanje časopisov v vseh tehnikah
- nabava in distribucija tehničnih pripomočkov za slepe in slabovidne osebe;
- različni programi za slepe in slabovidne otroke in mladostnike.

Iz poročil je razbrati, da je bil jasno opredeljen namen posameznega programa in cilji, tako vsebina kot tudi postopki za realizacijo ciljev, ciljna skupina in število uporabnikov programa ter izvajalci programa. Zagotovljeno je bilo strokovno vodenje programa. Izvajalci in organizatorji programa so ugotavljali učinkovitost posameznega programa.

2. ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

- organizacija deluje na celotnem območju države in je v letu 2002 združevala 11 medobčinskih društev gluhih in naglušnih oseb s 6.775 člani;
- organizacija ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, prav tako ima soglasje Ministrstva za šolstvo in šport ter Ministrstva za kulturo;
- svoje poslanstvo ima opredeljeno v statutu kot soustvarjanje pogojev za polno vključitev gluhih in naglušnih oseb v življenjsko in delovno okolje in z enakimi možnostmi kot jih imajo polnočutne osebe – za njihovo socialno vključenost; za izvirno dograjevanje družbene skrbi za invalide sluha in govora;
- gluhoti je med najtežjimi invalidnostmi (nevidna!) zaradi doživljenjske ovire, ki onemogoča govorno socialno komunikacijo in je izražena v trajni izoliranosti iz slišččega okolja, pri zadovoljevanju vitalnih potreb in interesov posameznika in njegovi samopodobi;
- brez posebnih podpornih ukrepov in tehničnih pripomočkov na različnih področjih družbenega življenja so stiske in težave še večje, glede na to , da gluhoti še vedno ni obravnava primerno teži invalidnosti terja od organizacije dodatno razvijanje programov in storitev na različnih področjih;

- gluhe osebe nimajo priznanega statusa invalida in pravice do dodatka za pomoč in postrežbo, pravice do tehničnih pripomočkov in invalidnin;
- organizacija ima dolgoletne izkušnje v izvajanju posebnih socialnih programov, ki zelo počasi postajajo sestavine državne skrbi, na primer tolmači, dejansko organizacija izvaja kot izjemno tehnično usposobljena pomembne posebne socialne programe na državni ravni in si prizadeva za zagotavljanje pravic, ki bi gluhim osebam dale možnosti za socialno integracijo; država sofinancira le nekatere socialne programe organizacije;
- država zagotavlja gluhim le nekatere pravice na področju izobraževanja in usposabljanja, informiranja v glavnem kot ostalim polnočutnim državljanom; zlasti gluhi nimajo posebnih pravic na področju zdravstva; le naglušni pridobijo tehnične pripomočke pod določenimi pogoji;
- glede na dejstvo, da imajo gluhe osebe po večini le enake pravice kot ostali državljani mora organizacija s svojimi posebnimi socialnimi programi nadoknaditi oziroma dopolniti »državno« skrb in ustvarjati možnosti za bolj kvalitetno življenje gluhih oseb in njihovo socialno vključevanje;
- organizacija je v letu 2002 realizirala 28 programov na državni ravni in 77 programov na lokalni ravni;

a) programi na državni ravni – nacionalni programi:

- Tečajji znakovnega jezika z unifikacijo in izdajo slovarja znakovnega jezika
- Usposabljanje tolmačev znakovnega jezika
- Vzpostavitev in vzdrževanje mreže tolmačev znakovnega jezika
- Zagovorništvo za odrasle naglušne osebe
- Samopomočne in terapevtske skupine odraslih naglušnih oseb
- Skupina za samopomoč uporabnikom in staršev otrok s polžkovim vsadkom
- Razvojno – eksperimentalna skupina za samopomoč oseb prizadetih s tinitisom
- Organiziranje in izvedba programov za ohranjanje zdravja v lastnih prilagojenih objektih
- Izobraževanje odraslih gluhih oseb za aktivno vključevanje v okolje
- Posvetovalnica za starše gluhih/ naglušnih otrok
- Pomoč brezposelnim gluhim/ naglušnim osebam
- Računalniško usposabljanje gluhih/ naglušnih oseb
- Psihosocialni programi pomoči družinam z gluho/ naglušno ostarelo osebo oziroma posameznim ostarelim gluhim osebam v državi
- Izobraževanje odraslih gluhih oseb na daljavo – izdelava 2- learning spletne strani
- Seminar za uporabo računalniškega programa za terapijo govora
- Organiziranje in izvedba srečanj gluhih/ naglušnih oseb na državni ravni
- Usposabljanje staršev gluhih/ naglušnih otrok- seminar »reforma vzgojno izobraževalnega sistema za otroke s posebnimi potrebami«
- Usposabljanje gluhih/ naglušnih oseb za delo v avdiovideo studiju
- Izdelava in izdaja glasila za gluhe v njim prilagojeni tehniki
- Priprava, snemanje in distribucija TV oddaje »Prisluhnimo tišini«
- Priprava in vzdrževanje informativnih spletnih strani za gluhe/ naglušne osebe
- Izdelava in distribucija video časopisa
- Nabava in distribucija tehničnih pripomočkov
- Šport gluhih oseb

- Spodbujanje in organiziranje likovnih in grafičnih ustvarjalnosti gluhih
- Organiziranje glasbenih in plesnih aktivnosti gluhih/naglušnih oseb
- Usposabljanje mentorjev in izvajanje gledališke dejavnosti gluhih oseb

b) na lokalni ravni:

- Strokovno svetovanje in pomoč pri uveljavljanju pravic in obveznosti za gluhe/naglušne osebe
- Pomoč gluhim/ naglušnim osebam pri vključevanju v aktivno življenje v neposrednem okolju – tolmačenje
- Pomoč gluhim/ naglušnim v socialni stiski
- Prostočasovne aktivnosti gluhih/ naglušnih oseb pri preprečevanju njihove socialne izključenosti
- Pomoč staršem gluhih/ naglušnih otrok
- Aktiviranje skupin za samopomoč naglušnih oseb za njihovo socialno integracijo

Organizacija je svoje programe strokovno izvajala skladno z opredeljenimi nameni in za izbrano ciljno skupino glede na njene specifične potrebe in možnosti. Pomembno vlogo so imeli strokovni izvajalci, v izvajanje so se vključevali tudi prostovoljci. Iz poročil je razvidna vloga organizacije v soustvarjanju možnosti za socialno vključenost gluhih in naglušnih oseb. Tradicionalni programi se »prenašajo« skladno z novimi spoznanji in potrebami.

3. DRUŠTVO DISTROFIKOV SLOVENIJE

- organizacija je delovala v letu 2002 kot enovito društvo na območju države in združevala 745 članov;
- društvo deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, prav tako ima soglasje o delovanju na področju Ministrstva za zdravstvo;
- zaradi hude telesne prizadetosti so osebe pogosto deloma ali v celoti odvisne od pomoči druge osebe in neposrednega okolja; kar vse vpliva na kvaliteto njihovega življenja;
- organizacija ima izjemne izkušnje v svojem več letnem delovanju s posebnimi programi pri premagovanju gibalnih ovir in osebne nege, ki jih razvija do visokega strokovnega nivoja in se tako uvršča med pomembne izvajalce rehabilitacijskih in socialnih programov za distrofike;
- država podpira dejavnost društva na področju zdravstvenega varstva in zavarovanja s koncesijo in na področju socialnega varstva preko razpisov;

a) društvo razvija 14 posebnih socialnih programov na državni ravni - nacionalni programi in to:

- Storitve za zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb – individualno kompenziranje posledic invalidnosti
- Organiziranje in izvedba usposabljanja distrofikov za aktivno življenje in delo (socialna akcija in interakcija)
- Celovita obnovitvena rehabilitacija – socialni del

- Organiziranje in izvedba programov za ohranjanje zdravja v lastnih prilagojenih objektih (aktivnosti za krepitev psihofizičnega stanja, socialne aktivnosti, medsebojna pomoč, samopomoč in socialna integracija)
- Podpora izobraževanju
- Informativna dejavnost – revija MAŽ in druge informativna publikacije
- Pomoč pri oskrbi s tehničnimi pripomočki
- Prevozi distrofikov
- Podporno bivanje in prilagajanje okolja distrofikom
- Šport in rekreacija (plavanje, šah, hokej na električnih vozičkih, pasivno udeleževanje športnih prireditev)
- Kulturno udejstvovanje distrofikov (različni krožki in obiski kulturnih prireditev)
- Interesne dejavnosti (fotografiranje, videosnemanje, računalništvo, tematska srečanja in razgovori)
- Izvajanje posebnih pomoči v Domu dva topola (sofinanciranje negovalnega osebja, prevozi distrofikov)
- Individualne pomoči pri organiziranju kvalitetnega življenja distrofikov

b) društvo je realiziralo na lokalni ravni kot dopolnilne/ dodatne programe:

- Obiskovanje distrofikov na domu zaradi socialne in fizioterapevtske podpore
- Prevozi distrofikov
- Pomoč pri vključevanju v izobraževalne programe
- Prostočasovne, rekreativne, družbene, športne in druge aktivnosti na lokalni ravni

V realizaciji 14 programov na državni ravni, ki so skladno s poslanstvom društva strokovno utemeljeni in izvajani je bilo udeleženih 2583 uporabnikov(posamezen uporabnik je bil vključen v več programov !)med izvajalci so bili različni profili strokovnih delavcev, delavcev na javnih delih in prostovoljcev.

V realizacijo 4 programov je bilo vključenih 154 uporabnikov na lokalni ravni. Pri tem moramo upoštevati dejstvo, da se izvajajo tim. programi državne ravni na celotnem območju države glede na razpršenost članov in predstavljajo lokalni programi dopolnitve tem programom s katerimi se društvo odziva na specifične lokalne potrebe in možnosti.

Vsi programi so bili strokovno zasnovani in vodeni glede na potrebe posamezne uporabniške skupine. Za vse programe je opravljena samoevalvacija, ki je skozi odgovore neposrednih uporabnikov odgovorila na učinkovitost/ uspešnost posameznega programa in kot tudi usmeritev za nadaljnje delovanje.

4. ZVEZA PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

- organizacija je v letu 2002 delovala na območju države in združevala 9 medobčinskih društev z 960 člani;
- organizacija ima status društva, ki deluje na področju socialnega varstva, deluje tudi na področju Ministrstva za šolstvo in šport in Ministrstva za kulturo;
- poslanstvo organizacije je utemeljeno v statutu kot skrb za celovito vključitev paraplegikov /tetraplegikov v življenjsko in delovno okolje ter v vse oblike družbenega življenja ob enakih pogojih kot jih imajo ne invalidne osebe in pod posebnimi pogoji in možnostmi;

- zaradi gibalne oviranosti in drugih problemov povezanih z invalidnostjo imajo paraplegiki težave pri vključevanju pri vključevanju v raznovrstne aktivnosti v osebni in socialni življenju – za sprejemanje in obvladovanje svoje življenjske situacije;
- organizacija ima dolgo letne izkušnje v izvajanju posebnih socialnih programov pri premagovanju posledic v osebni življenju in pri vključevanju v običajno življenjsko okolje, pa tudi pri ohranjanju zdravja;
- država zagotavlja paraplegikom nekatere posebne pravice v okviru sistema zdravstvenega zavarovanja, invalidsko pokojninskega zavarovanja in socialnega varstva;

a) organizacija je v letu 2002 izvajala 13 programov na državni ravni- nacionalni program, in to:

- Prevozi paraplegikov
- Ohranjanje zdravja
- Rehabilitacijski programi
- Šport in rekreacija paraplegikov
- Tehnični pripomočki
- Prebivanje in prilagajanje okolja
- Usposabljanje paraplegikov za aktivno življenje in delo
- Informativna dejavnost
- Interesne dejavnosti
- Izobraževanje
- Posebne socialne pomoči – kompenziranje invalidnosti
- Kultura
- Reševanje nepredvidenih situacij

b) na lokalni ravni:

- Prevozi paraplegikov
- Ohranjanje zdravja
- Šport in rekreacija paraplegikov
- Prebivanje in prilagajanje okolja
- Interesne dejavnosti

Iz poročil je razvidno, da je organizacija v svojih programih na državni ravni – z nacionalnimi programi, ki so se realizirali na celotnem območju države zajela 12.623 uporabnikov (nekateri uporabniki so bili vključeni v več programov !) in v 6 programov na lokalni ravni z zajetimi 9855 uporabniki, kar kaže, da so posamezniki bili vključeni v več programov. Lokalni programi so dopolnjevali skupne programe vseh medobčinskih društev na državni ravni. Programi so bili strokovno utemeljeno pripravljene in izvajani, žal se šele skozi podrobnejši vpogled v namen posameznega programa, ciljno skupino uporabnikov in vsebino -ter samoevalvacijo prepozna program in njegova vloga v udejanjanju poslanstva organizacije. V izvajanju programov so sodelovali strokovni delavci in prostovoljci.

5. ZDRUŽENJE MULTIPLE SKLEROZE SLOVENIJE

- organizacija je delovala kot enovito društvo s 15 podružnicami na območju države in je združevala 1639 članov;
- združenje ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva in soglasjem Ministrstva za zdravstvo;

- poslanstvo združenja je opredeljeno v statutu kot pomoč osebam z multiplo sklerozo pri zagotavljanju kvalitete življenja in vključevanju v družbo, kakor tudi kot pomoč posamezniku s specifičnimi problemi, ki so prisotni zaradi številnih sočasnih okvar;
- osnovni problem oziroma ovira je dejstvo, da ima 92% oseb prizadetost nog in številne druge okvare kot na primer okvare vida, rok, sluha, govora in druge, okvare se običajno pojavijo hkrati;
- država zagotavlja nekatere posebne pravice v sistemu zdravstva in zdravstvenega zavarovanja, zlasti financira obnovitveno rehabilitacijo ZZZS;
- posebni socialni programi so zelo raznovrstni: od socialne oskrbe na domu do socialnih pomoči in se z njimi na različne ciljne skupine potencialnih uporabnikov;
- organizacija je v letu 2002 realizirala 16 nacionalnih programov – na državni ravni za 5581 uporabniki – za osebe z multiplo sklerozo (posamezen uporabnik je bil vključen v več programov !) in 3 lokalnih programov kot dopolnilnih programov in to:
 - Pomoč za doseganje večje kvalitete življenja posameznika v njegovem življenjskem okolju (oskrba na domu, družinska in skupinska srečanja, pomoč pri urejanju različnih zadev, obiski in družabništvo za osebe brez svojcev)
 - Organiziranje in usposabljanje mladostnikov in mlajših oseb z MS za obvladovanje njihove življenjske situacije
 - Usposabljanje invalidov z MS in svojcev za organizacijo vsakodnevnega življenja v domačem okolju
 - Organiziranje in izvedba programov za ohranjanje zdravja v lastnih prilagojenih objektih
 - Usposabljanje na novo diagnosticiranih oseb z MS za življenje in delo
 - Izdaja glasila in publikacij
 - Pomoč pri uveljavljanju in zagotavljanju tehničnih pripomočkov
 - Prilagojeni prevozi invalidov
 - Pomoč pri specifičnih oblikah bivanja oseb z MS
 - Šport in rekreacija
 - Spodbujanje in podpora kulturni ustvarjalnosti oseb z MS
 - Svetovanje in pomoč pri uveljavljanju pravic
 - Aktivnosti za krepitev zdravja v lokalnem okolju
 - Rekreacija v lokalnem okolju
 - Preprečevanje socialne izključenosti v lokalnem okolju
 - Obnovitvena in socialna rehabilitacija

Organizacija je izvajala posebne socialne programe utemeljene na specifičnih potrebah in možnostih oseb z MS in je na svojevrsten način dopolnjevala delo javnih služb in udejanjanje zagotovljenih pravic. S programi je posvečala posebno pozornost skupinam oseb, ki niso v polni meri zajete v okviru sistema.

6. SOŽITJE – ZVEZA DRUŠTEV ZA POMOČ DUŠEVNO PRIZADETIM SLOVENIJE

- organizacija je delovala na celotnem območju države in je združevala 51 društev z blizu 20.000 člani;
- organizacija ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, deluje tudi na področju Ministrstva za kulturo in Ministrstva za šolstvo in šport;

- svoje poslanstvo ima opredeljeno v statutu kot prizadevanje za napredek celovite družbene skrbi za duševno prizadete osebe;
- zaradi duševne prizadetosti je kvaliteta osebnega in socialnega življenja neposredno prizadetih oseb kot tudi njihovih skrbnikov zelo ogrožena;
- organizacija je edina, ki se poleg javnih služb celovito odziva na potrebe duševno prizadetih otrok, mladostnikov in odraslih duševno prizadetih oseb in razvija posebne socialne programe s katerimi se odziva na specifične potrebe in njihovo zadovoljevanje v običajnem življenjskem okolju, še zlasti v podpori / razbremenjevanju in usposabljanju staršev/ skrbnikov pri opravljanju njihovih obveznosti do duševno prizadete osebe, kakor tudi programe za socialno vključenost prizadetih oseb;
- država zagotavlja določene pravice na področju socialnega varstva, varstva otrok in družine in na področju davčnih olajšav;
- v zvezi z ohranjanjem zdravja nimajo posebnih pravic razen v primerih ko gre še za drugo okvaro;

a) organizacija je v letu 2002 realizirala 11 programov v 69 skupinah na državni ravni - za 7138 uporabnikov in z 843 izvajalci in to:

- Organiziranje in izvedba treningov socialnih veščin, usposabljanje za zagovorništvo ter skrb za samega sebe
- Organizacija in izvedba seminarjev za mlade brez družinske oskrbe/ ne vključene v institucionalno varstva
- Organiziranje in izvedba programov usposabljanja za mladostnike in odrasle z zmerno, težjo in težko duševno prizadetostjo
- Pomoč pri ohranjanju psihofizičnega zdravja oseb z duševno prizadetostjo in njihovih družin
- Pomoč družini z otrokom z motnjami v razvoju
- Izvajanje informativne in publicistične dejavnosti
- Zagotavljanje bivanjskih pogojev odraslim osebam z duševno prizadetostjo brez svojcev
- Organiziranje in izvajanje športa in rekreacije osebam z duševno prizadetostjo
- Spodbujanje in izvajanje kulturne dejavnosti
- Omogočanje občasnih interesnih dejavnosti za odrasle osebe z duševno prizadetostjo
- Zagotavljanje prilagojenih prevozov

b) programi na lokalni ravni:

- Izvajanje oblik samopomoči
- Vseživljenjsko učenje oseb z duševno prizadetostjo – usposabljanje za socialno življenje in integracijo
- Organiziranje in izvajanje posebnih socialnih aktivnosti
- Organiziranje in izvajanje počitniškega varstva in drugih oblik za razbremenitev družine

c) med svoje prioritete programe organizacija uvršča : usposabljanje in izobraževanje družin s prizadetim posameznikom, programe za uporabnike – vseživljenjsko učenje in aktivnosti na lokalnem nivoju.

Programi organizacije so raznovrstni in smiselno zasnovani, saj številčnost društev in oseb z duševno prizadetostjo terja strokovno domišljeno ponudbo posebnih socialnih programov in možnost izbire.

7. ZVEZA DELOVNIH INVALIDOV SLOVENIJE

- organizacija je v letu 2002 delovala na območju države in združevala 69 društev invalidov s preko 56.000 člani in to delovnih invalidov, drugih invalidnih oseb, ki nimajo statusa delovnega invalida, so pa zaradi pridobljenih ali prirojenih okvar in oviranosti, ki jo pogojuje oziroma ustvarja fizično in družbeno okolje, ne morejo same delno ali v celoti zadovoljevati potreb osebnega, družinskega in družbenega življenja v okolju, v katerem živijo;
- organizacija ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, soglasje k podelitvi statusa sta dali tudi Ministrstvo za šolstvo in šport in Ministrstvo za zdravje;
- organizacija ima v svojem statutu opredeljeno svoje poslanstvo - cilje delovanja, da bi delovni invalidi uveljavljali človekove pravice, bili vključeni v družbo in sodelovali v vsakdanjem življenju in ne diskriminirani, v usposabljanju delovnih invalidov za opiranje na lastne moči in sposobnosti, da jim bo zagotovljena avtonomija pri izbiri storitev, ekonomska, socialna, zdravstvena in pravna varnost, enake možnosti;
- poškodba pri delu ali izven dela ali poklicna bolezen je pomemben vzrok za težave posameznega invalida tako v procesu dela in pri zaposlovanju, zato s svojimi posebnimi socialnimi programi prispeva k ustvarjanju možnosti za poklicno rehabilitacijo, po drugi strani pa z različnimi programi podpira njihovo socialno življenje v naravnem življenjskem okolju;
- država v okviru sistema invalidsko pokojninskega zavarovanja, zaposlovanja in zdravstvenega zavarovanja zagotavlja za delovne invalide pod določenimi pogoji nekatere posebne pravice; v organizaciji je skupina invalidov predvsem na podeželju, ki nima zagotovljenih posebnih pravic;
- organizacija deluje že desetletja in je še zlasti v letu 2002 programsko uskladila izvajanje posebnih socialnih programov na državni in lokalni ravni kar je bistveno prispevalo k večji učinkovitosti in zadovoljstvu neposrednih uporabnikov in aktivnosti posameznih društev;

a) organizacija je izvedla na celotnem območju državne naslednje nacionalne posebne socialne programe:

- Izvajanje programa za ohranjanje zdravja v lasnih kapacitetah
- Izvajanje socialne in čustvene rehabilitacije delovnih invalidov po poškodbah pri delu, po poklicni bolezni ali poškodbi izven dela
- Usposabljanje za aktivno življenje in delo (kako zaposliti delovnega invalida; vzpodbujanje osebnostne rasti – obvladovanje invalidnosti)
- Organiziranje in izvajanje usposabljanj za delo in neposredno pomoč invalidom;
- Informativna dejavnost
- Izvajanje zagovorništva in pravne pomoči;
- Pomoč pri odpravljanju arhitekturnih ovir in drugih ovir v bivalnem in delovnem okolju;
- Rekreativna in šport – ohranjanje psihofizičnih sposobnosti;
- Organiziranje ustvarjalnih delavnic in terapevtskih skupin;

- Skrb za integracijo invalidov v kulturno življenje (revija pevskih zborov ZDIS).

b) programi na lokalni ravni:

- Organiziranje srečanj in obiskov za težke in nepokretne invalide ter izvajanje neposrednih pomoči;
- Prva osebna in socialna pomoč
- Pomoč invalidom po težkih operativnih posegih ali po nastanku invalidnosti;
- Ohranjanje psiho- fizičnih sposobnosti invalidov;
- Programi za integracijo invalidov v kulturno in družbeno življenje;
- Pomoč invalidom skozi ustvarjalnost;
- Zagotavljanje posebne pomoči socialno ogroženim invalidom.

V izvajanje posebnih socialnih programov, na »državni ravni« je bilo vključenih 7012 uporabnikov. Na lokalni ravni pa je bilo vključenih 40.644 uporabnikov. Organizacija ima svoje posebnosti, saj se mora kot organizacija delovnih invalidov odzivati na raznovrstne posebne potrebe svojega članstva, ki so posledica invalidnosti, statusa in zagotovljenih pravic, odzivati se mora na številčnost in raznolikost članstva in društev. Posebnimi socialni programi so smiselno usklajeni med tim. državno in lokalno ravni, nameni ter cilji oblikovani s prepoznanimi potrebami in prioritetai članstva.

8. SONČEK – ZVEZA DRUŠTEV ZA CEREBRALNO PARALIZO SLOVENIJE

- organizacija deluje na območju države in združuje 17 društev s 4002 člani;
- organizacija deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, prav tako tudi na področju Ministrstva za zdravje, Ministrstva za šolstvo in šport, Ministrstva za kulturo;
- poslanstvo organizacije je opredeljeno kot zavzemanje za enake možnosti vsem prebivalcem Slovenije, ne glede na njihove telesne in intelektualne sposobnosti, za življenje po svoji predstavi, v sožitju z drugimi prebivalci;
- pomembno oviro za socialno vključenost oseb s posledicami cerebralne paralize ali poškodb glave predstavlja nezadostna razvitost različnih oblik pomoči/ podpore za neodvisno in samostojno življenje v naravnem življenjskem okolju posameznika in ne možnost izbire;
- organizacija ima koncesijo na področju socialnega varstva in se s svojo dejavnostjo vključuje v javno mrežo, prav tako ima dolgoročno pogodbo z ZZZS za izvajanje organiziranih oblik ohranjanja zdravja; tako je del programov financiran iz javnih sredstev;
- država zagotavlja osebam s posledicami cerebralne paralize pomembne pravice v zvezi z usposabljanjem in zaposlovanjem pod posebnimi pogoji, denarnimi prejemki, bivanjem, davčnimi olajšavami;
- organizacija je razvila mrežo dnevnih centrov, bivalnih skupnosti in podjetij za zaposlovanje invalidov;

a) v letu 2002 je realizirala 16 nacionalnih programov – na državni ravni, in to:

- Varstvo, usposabljanje in zaposlovanje pod posebnimi pogoji
- Zgodnja pomoč družinam, ki imajo otroke s posebnimi potrebami
- Svetovalna službe
- Šola za starše otrok v predšolskem obdobju
- Počitniško varstvo otrok in mladostnikov

- Terapevtske kolonije
- Delavnica za usposabljanje sodelavcev in prostovoljcev
- Spodbujanje in strokovna podpora neposrednim izvajalcem programa za sprejemanje drugačnosti – »Korak k Sončku«
- Izdajanje revije PET
- Izdajanje obvestil »Ali ste že slišali?«
- Izdajanje almanaha
- Tečaj za učitelje jahanja otrok s posledicami cerebralne paralize
- Izvedba športnih tekmovanj v pikadu, namiznem tenisu in šahu
- Organiziranje in izvajanje učenja plavanja za mlade
- Organiziranje in izvajanje aktivnosti na snegu
- Organiziranje, spodbujanje in podpora kulturni dejavnosti

b) na lokalni ravni:

- Športne aktivnosti in tekmovanja
- Plavalni tečaj po metodi Halliwick
- Terapevtsko jahanje

Organizacija je izvedla na državni ravni različne programe, mnoge med njimi ni mogoče uvrstiti med posebne socialne programe, ker so namenjeni celotnemu članstvu oziroma javnostim in so sestavina društvene dejavnosti. Nekateri programi so dejansko financirani že iz javnih sredstev (koncesije, razpisi, pogodbe) in so strokovno ovrednoteni in spremljani od financerjev, sredstva FIHO so le dopolnilna sredstva za dopolnilne dejavnosti.

9. ZVEZA DRUŠTEV INVALIDOV VOJN SLOVENIJE

- organizacija je delovala na območju države in združevala 6 društev s 1458 člani;
 - organizacija ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu skladno z Zakonom o vojnih invalidih;
 - svoje poslanstvo ima opredeljeno v statutu in zagotavlja posebno skrb za socialno in zdravstveno stanje civilnih invalidov vojn in za ohranjanje zgodovinski izročil in spomina na dogodke, ki so povzročili invalidnost;
 - vrste invalidnosti so zelo različne, zaradi tega morajo biti programi raznovrstni, še zlasti zaradi bistvenih premikov v starostni strukturi invalidov;
 - organizacija ima izkušnje in materialne pogoje za izvajanje raznovrstnih programov, še zlasti za ohranjevanje zdravja;
 - država zagotavlja določene pravice skladno s posebno zakonodajo, na področju invalidsko pokojninskega ter zdravstvenega zavarovanja, vendar je realizacija teh pravic odvisna od razpoložljivih sredstev in drugih pogojev;
- organizacija je realizirala programe na državni ravni in na lokalni ravni;

b) programi na državni ravni:

- Pomoč za doseganje večje kvalitete življenja posameznika v njegovem življenjskem okolju – prilagoditev prostorov in opreme
- Usposabljanje za aktivno življenje in delo
- Ohranjanje zdravja – za preprečevanje socialne izključenosti
- Ohranjanje zdravja – preventiva
- Usposabljanje prostovoljcev
- Informativna dejavnost – glasilo

- Tehnični pripomočki
- Šport in rekreacija
- Kultura –spodbujanje ustvarjalnosti članov
- Interesne dejavnosti
- Izvajanje socialnih programov v objektih za ohranjanje zdravja
- Svetovanje in pomoč pri uveljavljanju pravic

b) programi na lokalni ravni:

- Pomoč pri oskrbi starejših oseb na domu in srečanja z oskrbovanci na domovih
- Pomoč pri zagotavljanju storitev za krepitev zdravja
- Šport in rekreacija v lokalnem okolju
- Priprava in izvedba predavanja o nevarnostih najdb vojnega materiala in eksplozivnih sredstev
- Organiziranje in izvedba srečanj v lokalnem okolju
- Izobraževanje prostovoljcev v lokalnem okolju
- Informiranje, svetovanje in pomoč članom v stiski
- Organiziranje in delovanje skupin za samopomoč
- Zagotavljanje pomoči socialno ogroženim invalidom

Organizacija je v letu 2002 izvedla 12 različnih programov na državni ravni. Programi so utemeljeni na vlogi, ki jo ima organizacija v skrbi za socialni položaj in vključenost v življenje skupnosti.

10. ZVEZA DRUŠTEV VOJNIH INVALIDOV SLOVENIJE

- organizacija deluje na celotnem območju države in je v letu 2002 združevala 16 društev s 7950člani;
- organizacija deluje v javnem interesu skladno z Zakonom o vojnih invalidih;
- svoje poslanstvo ima opredeljeno v statutu kot dopolnjevanje javne organizirane skrbi za vojne invalide na področju socialnega in zdravstvenega varstva, rehabilitacije in vključevanja invalidov v okolje in delo;
- izvajanje programov organizacije se skladno z njenim poslanstvom spreminja glede na povečano starost invalidov, na posledice invalidnosti in spremembe v osebnem in socialnem okolju posameznega invalida;
- država zagotavlja v okviru sistema določene posebne socialne in zdravstvene pravice, vendar so te le v minimalnem obsegu realizirajo, nekatere pa se sploh ne realizirajo;
- organizacija je na državni ravni realizirala 5 programov za 7257 uporabnikov od tega vseh ni mogoče uvrstiti med posebne socialne programe in 14 programov na lokalni ravni z izrazitim socialnim pomenom za posamezno ciljno skupino;

a) programi na državni ravni :

- Organiziranje in izvedba družabno kulturnega srečanja za težje in starejše vojne invalide ter tiste z nizkimi dohodki
- Usposabljanje za pomoč starejšim vojnim invalidom
- Izdajanje biltena in drugih informacij
- Organiziranje in izvedba tekmovanj v šahu, balinanju, kegljanju, streljanju, pikadu, smučanju in drugih športih
- Organiziranje srečanja in proslav v spomin na zgodovinske dogodke in pomoč pri izdaji knjig

b) na lokalni ravni:

- Obiski in neposredna pomoč vojnim invalidom v lokalnem okolju
- Organiziranje srečanj ob visokih življenjskih jubilejih
- Sprejem otrok padlih borcev v agresiji na Slovenijo 1991 in umrlih mirnodobnih invalidov
- Pomoč socialno ogroženim mirnodobskim vojnim invalidom za plačilo storitev
- Pomoč pri zdraviliškem in klimatskem zdravljenju
- Pomoč pri letovanju socialno ogroženih invalidov
- Svetovanje v zvezi z ohranjanjem zdravja in višjo kvaliteto življenja
- Pomoč pri nakupu zdravil in zobozdravstvenih storitev
- Usposabljanje prostovoljcev za pomoč starejšim in invalidom
- Pomoč pri uveljavljanju in zagotavljanju tehničnih pripomočkov
- Prevozi invalidov
- Športno rekreacijska dejavnost
- Obisk kulturnih prireditev
- Družabna srečanja in proslave

Organizacija se s svojimi programi odziva na socialne potrebe svojih članov, zlasti na spremenjeno starostno strukturo članstva, pa tudi na dejstvo, da jih ne glede na zagotovljene pravice pogosto ne morejo realizirati.. Iz poročil je razvidno, da so bili programi skrbno in strokovno pripravljene. Preverjena je tudi uspešnost posameznega programa.

11. ZVEZA ZA ŠPORT INVALIDOV SLOVENIJE

- organizacija deluje na območju države, ustanovilo jo je 10 nacionalnih invalidskih organizacij, ki združujejo invalide; organizacija nima svojega članstva;
- organizacija nima posebnega statusa, da deluje v javnem interesu, ker imajo ta status organizacije - ustanoviteljice zveze na področju socialnega varstva, šolstva in športa ter zdravstva;
- poslanstvo organizacije je opredeljeno skladno s pričakovanji in vlogo invalidskih organizacij, ker ima športna aktivnost invalidov od lokalne do mednarodne ravni izjemno socialno funkcijo, prispeva k osebnostnemu razvoju posameznika, k ohranjanju zdravja in integraciji v socialno življenje,;
- udeležba na mednarodnih srečanjih športnikov- invalidov in doseženi rezultati vzpodbujajo športne in druge aktivnosti na lokalnem nivoju;
- športne aktivnosti in sodelovanje invalidov na mednarodnem področju ima tradicijo, žal pa še vedno ni vključeno v celovit sistem športa in v tem smislu tudi finančno podprto; športne aktivnosti invalidov financirajo predvsem invalidske organizacije
- država v manjšem obsegu podpira športne aktivnosti invalidov, kakor tudi FIHO
- v letu 2002 je zveza realizirala naslednje programe:
 - Nastop na svetovnem prvenstvu v kolesarjenju za invalide
 - Nastop na svetovnem prvenstvu v dresuri – konjeništvu za invalide
 - Nastop na svetovnem prvenstvu v plavanju za invalide
 - Nastop na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu za invalide
 - Nastop na svetovnem prvenstvu v kegljanju za gluhe
 - Nastop na evropskem prvenstvu v plavanju za gluhe
 - Nastop na prvenstvu v smučanju za gluhe

- Nastop na svetovnem prvenstvu v košarki za gluhe
- Nastop na evropskem prvenstvu v košarki na vozičkih B skupine
- Nastop na svetovnem prvenstvu v atletiki za invalide
- Nastop na svetovnem prvenstvu v streljanju za invalide
- Nastop na svetovnem prvenstvu v kegljanju za slepe
- Nastop na svetovnem prvenstvu v golbalu za slepe
- Nastop na svetovnem prvenstvu v šahu za slepe in slabovidne
- Nastop na svetovnem prvenstvu v sedeči odbojki za ženske
- Izvedba ciklusa 28 državnih prvenstev za različne skupine invalidov
- Organizacija in izvedba prireditve s podelitvijo priznanj športnikom za tekmovalne uspehe v tekočem letu
- Priprave športnikov invalidov na sezono 2003
- Šport mladih invalidov
- Priprava in izdaja publikacije o slovenskih športnikih – invalidih
- Priprava na paraolimpijske igre Atene 2004
- Udeležba na svetovnih predigrah Specialne olimpijade

Organizacija je realizirala vse predvidene programe, tako priprave in izvedbo na strokovni ravni. O tem pričajo rezultati, ki so jih dosegli športniki invalidi. So pomembna vzpodbuda za nadaljnji razvoj športa invalidov, predvsem mladih in prispevjo tudi k promociji Slovenije v svetu. Organizacija ima premalo finančne podpore Fundacije za šport, pa tudi Ministrstva za šolstvo in šport.

12. DRUŠTVO LARINGETOMIRANIH SLOVENIJE

- organizacija deluje kot enovito društvo s 16 sekcijami - poverjeništvu in šestimi področnimi klubi na območju države in vključuje 250 članov;
- društvo deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, soglasje k statusu je dalo Ministrstvo za zdravje.
- poslanstvo društva je opredeljeno v statutu kot vsestranska pomoč laringetomiranim osebam in njihovim svojcem pri ustvarjanju pogojev za njihovo čim hitrejšo psihosocialno rehabilitacijo in njihovo vnovično enakovredno vključitev v običajno življenjsko okolje;
- socialna rehabilitacija po laringetomiji je več kot samo povrnitev govora, je usposobitev posameznika za premagovanje osebnih in socialnih ovir v okolju- za sprejemanje in obvladovanje nove življenjske situacije;
- država zagotavlja v okviru sistema zdravstvenega zavarovanja in zdravja določene pravice, ki so zelo ozko opredeljene, pri čemer jim zlasti manjka celosten pristop k človeku in njegovi življenjski situaciji;
- v dveh desetletjih je organizacija razvila posebne socialne programe s katerimi se odziva na psihične in socialne stiske ter potrebe laringetomiranih oseb in tako prispeva k njihovi kvaliteti življenja;

V letu 2002 je realizirala naslednje posebne socialne programe:

- Pomoč prostovoljcev pri izvajanju socialnih aktivnosti na domu laringetomiranih oseb
- Zagovorništvo in zagotavljanje občasne pomoči socialno ogrožen laringetomiranim osebam
- Učenje nadomestnega govora
- Izvajanje psihosocialne rehabilitacije

- Organiziranje in izvajanje programa za preprečevanje socialne izključenosti
- Organiziranje in izvajanje programov za ohranjanje zdravja
- Usposabljanje prostovoljcev
- Priprava in izdajanje glasila ter publikacij
- Spodbujanje in podpora ustvarjalnosti laringektomiranih oseb

Organizacija je v letu 2002 realizirala 9 programov, ki so bili strokovno pripravljene in vodeni ter pomembni za socialni položaj in kvaliteto življenja laringektomiranih oseb. Vse izvedene programe ni mogoče uvrstiti med posebne socialne programe, čeprav so bili izvajani z jasnim ciljem – k premagovanju osebnih stisk in težav, za socialno integracijo in čim bolj kvalitetno življenje in so dopolnjevali delo javnih služb.

13. ZVEZA INVALIDSKIH DRUŠTEV ILCO SLOVENIJE

- organizacija je delovala na območju države in združevala 4 društva z 980 člani;
- organizacija ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu;
- svoje poslanstvo ima opredeljeno kot pomoč bolnikom pred in po zdravljenju za njihovo uspešno rehabilitacijo;
- osnovna ovira za kvalitetno osebno življenje in socialno vključenost so psihične in socialne posledice operativnih posegov,
- organizacija razvija posebne socialne programe za obvladovanje socialnih in psihičnih stisk, prispeva k celoviti rehabilitaciji posameznika, predstavlja podporo družini s prizadetim družinskim članom in k ohranjanju zdravja posameznika ne glede na pravice iz zdravstvenega zavarovanja oziroma zdravstvenega varstva
- organizacija je v letu 2002 realizirala 7 programov za 614 uporabnikov na državni ravni, in 1 program na lokalni ravni z 980 uporabniki.

a) na državni ravni je realizirala:

- Organizacija delavnic in družinsko svetovanje
- Izvajanje posebnega socialnega programa v okviru zdraviliške dejavnosti
- Usposabljanje prostovoljcev in sodelavcev za pomoč stomistom
- Priprava in izdaja glasila;
- Izvedba športnih tekmovanj
- Pomoč za udeležbo na kulturnih prireditvah
- Izdaja biltena o delovanju organizacije

b) na lokalni ravni :

- Vzdrževanje socialne mreže s prostovoljci
- Usposabljanje za zdrav način prehranjevanja
- Pomoč svojcem pri sprejemanju družinskega člana po operaciji
- Delovanje oseb s stomo
- Delavnice za pridobivanje novih ročnih spretnosti
- Organiziranje pravne pomoči, zagovorništvo in socialno svetovanje
- Šola irigacije

Organizacija je realizirala svoje programe kot dopolnilo zdravstvenim programom oziroma pravicam, ki jih imajo na področju socialnega varstva in pri katerih je zanemaren socialni vidik. O izvedbi programov na lokalni ravni ni podrobnejših poročil.

14. DRUŠTVO ZA ANKILOZIRAJOČI SPONDILITIS SLOVENIJE

- društvo deluje kot enovito društvo na območju države in ima 15 podružnic z 2.000 člani;
- poslanstvo ima društvo opredeljeno v statutu ;
- glavna ovira za kvalitetno življenje posameznika so okvare okostja;
- ni razvidno katere posebne pravice so zagotovljene osebam s spondilitisom v okviru sistema zdravstvenega in pokojninsko invalidskega zavarovanja;
- društvo je v letu 2002 realiziralo 7 programov na državni ravni in 2 programa na lokalni ravni za ;
- realizirani programi so bili:
 - Organizacija in delovanje centra za prilagajanje tehničnih pripomočkov za nujna dnevna opravila;
 - Učne delavnice in šola za nove člane
 - Rehabilitacijske aktivnosti in dodatno usposabljanje vaditeljev
 - Izvajanje rednih individualnih in skupinskih metod ohranjanja zdravja
 - Izvajanje izobraževalne in publicistične dejavnosti v okviru Dekade gibal
 - Priprava in izdaja vestnika, zgibank, video materiala
 - Športne in rekreativne dejavnosti
 - Spodbujanje kulturnih aktivnosti v lokalnem okolju
 - Izvedba tečaja za tek na smučeh, igre odbojke, kolesarjenje, pohodništvo v lokalnem okolju
 - Usposabljanje za uporabo tehničnih pripomočkov na lokalni ravni
- Iz poročil ni razvidno ali je organizacija pridobila status društva, ki deluje v javnem interesu. Vsi programi, ki jih je organizacija uvrstila med posebne socialne programe po svoji vsebini niso posebni socialni programi, temveč predstavljajo društveno dejavnost. Izbira programov je naravnana na potrebe članstva.

15. DRUŠTVO PARALITIKOV SLOVENIJE

- društvo deluje kot enovito društvo s 97 člani
- društvo nima statusa delovanja v javnem interesu
- glavna ovira je v poslabšanju zdravstvenega stanja zaradi posledic otroške paralize;
- društveni program je v letu 2002 obsegal:
 - Pomoč pri odpravljanju ovir v fizičnem okolju
 - Prevoze in dostava
 - Pomoč pri uveljavljanju obnovitvene rehabilitacije
 - Svetovanje za uveljavljanje ambulantne obnovitvene rehabilitacij
 - Pomoč pri nabavi in servisiranju tehničnih pripomočkov
 - Organiziranje prilagojenih prevozov
 - Organiziranje in izvedba športnih aktivnosti
 - Podpora kulturni ustvarjalnosti
 - Interesne dejavnosti (radioamaterstvo, ročne spretnosti)
 - Organiziranje in izvedba srečanja

V financirane in izvajanje posameznih programov se je FIHO vključevala le z manjšimi zneski v podporo posameznim dejavnostim, ki so bile ad hoc značaja in niso programske vodene.

16. DRUŠTVO ŠTUDENTOV INVALIDOV

- organizacija je delovala na območju države oziroma vključevala v svojo dejavnost 125 študentov iz različnih krajev Slovenije;
- posebnost članstva je v tem, da gre za različne vrste invalidov, ki imajo status študenta in praviloma uveljavljajo svoje pravice v invalidskih organizacijah, v društvu le tiste, ki jih ne zagotavljajo invalidske organizacije in izvirajo iz posebnosti njihovega položaja kot študentov;
- poslanstvo organizacije je opredeljeno v statutu kot prizadevanje za izboljšanje pogojev študija za študente invalide;
- društvo deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva; svoje soglasje k statusu je dalo tudi Ministrstvo za šolstvo in šport;
- osnovna ovira je dejstvo, da je tako zgradba kot študij prilagojen zdravim študentom in ne upošteva specifičnih potreb in možnosti študentov – invalidov;
- država zagotavlja študentom invalidom določene pravice, izenačeni so s študenti, športniki;
- društvo je v letu 2002 realiziralo naslednja programa:
 - Prevozi študentov invalidov
 - Služba za pomoč študentom invalidom
- Iz poročil je razvidno, da je organizacija je oba programa strokovno utemeljeno zasnovala in jih izvaja ter sproti ugotavlja njihovo učinkovitost.

17. YHD – DRUŠTVO ZA TEORIJO IN KULTURO HENDIKEPA

- organizacija je v letu 2002 delovala kot enovito društvo in je združevala invalidne in neinvalidne osebe iz vrst podpornikov, politikov in strokovnjakov;
- organizacija ima status društva, ki deluje v javnem interesu;
- svoje poslanstvo ima opredeljeno v statutu ;
- kot glavno oviro vidi tradicionalen odnos do invalidnosti in kritično ocenjuje delovanje drugih invalidskih organizacij;
- zagotovitev neodvisnega življenja kot alternative zavodskemu varstvu je najpomembnejši posebni socialni program, ki nadgrajuje druge pravice iz zdravstvenega, invalidsko pokojninskega in socialnega varstva;
- iz sredstev FIHO je bil sofinanciran eksperimentalni program:
»Osebna asistenca«.

18. ZVEZA DRUŠTEV MOBILIZIRANIH SLOVENCEV V NEMŠKO VOJSKO (1941 – 1945)

- zveza je delovala na območju države in združevala 3 društva s 6485 člani;
- svoje poslanstvo vidi v zagotovitvi statusa svojim članom in v skrbi za njihovo zdravstveno varstvo;
- deluje v javnem interesu na osnovi Zakona o žrtvah nasilja
- v letu 2002 je realizirala naslednje programe:
 - Rehabilitacijski program
 - Izobraževanje – zdravstvena predavanja
 - Informativna dejavnost

19. DRUŠTVO INVALIDSKI FORUM SLOVENIJE

- je enovito društvo, ki je delovalo na območju države in ima 357 članov – invalidov in neinvalidov;
- deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva;
- svoje poslanstvo vidi v prizadevanjih za dvig kvalitete življenja invalidov, za doseg boljšega socialnega in pravnega varstva in v medsebojni pomoči;

Društvo je pridobilo sredstva za delovanje, ki naj prispeva k ozaveščanju javnosti in strokovni obravnavi posameznih vprašanj.

20. ZDRUŽENJE INVALIDOV – FORUM SLOVENIJE

- društvo je delovalo na območju države in je združevalo člane iz vrst invalidov in neinvalidov, strokovnjakov in podpornikov;
- svoje poslanstvo ima opredeljeno v statutu;
- realiziralo je naslednje programe:
 - Organizacija in izvedba okroglih miz in posvetovanj
 - Izobraževanje in usposabljanje
 - Psihosocialna in materialna pomoč članom
 - »Veriga oskrbe in druženja«

Društvo nima izvajalske vloge, temveč so njegova prizadevanja usmerjena v javno in strokovno obravnavo za invalide pomembnih vprašanj, za ustvarjanje invalidom naklonjene družbene klime. Razvija tudi nekatere socialne storitve, ki naj bi bile namenjene izključno invalidom z vidika poslanstva in vloge združenja..

21. SKLAD SILVA – DRUŠTVO ZA KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE LJUDI S POSEBNIMI POTREBAMI

- je delovalo kot enovito društvo na območju države in združevalo 147 članov;
- deluje v javnem interesu ;
- svoje poslanstvo vidi v tvornem poseganju za izboljšanje kakovosti življenja ljudi s posebnimi potrebami;

Društvo je realiziralo dva programa za 30 uporabnikov:

- Razbremenilni vikendi v Fierogi in urgentna nastanitev
- Skupina za samostojno življenje ljudi s posebnimi potrebami

22. DRUŠTV »VIZIJA – PZS«

- društvo je delovalo kot enovito društvo na območju države in združevalo 37 članov;
- svoje delo vidi v ukvarjanju s posebno socialno problematiko žensk s paraplegijo, tetraplegijo in težko inkontinenco;
- nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu;
- realiziralo je naslednje programe:
 - Prevozi invalidov
 - Ohranjanje zdravja
 - Posebne socialne pomoči – kompenzacija invalidnosti
 - Informativna dejavnost
 - Poseben socialni program za tretje življenjsko obdobje
 - Poseben psiho-socialni in zdravstveni program za določeno skupino žensk z invalidnostmi in posledičnimi boleznimi
 - Program izobraževanja.

Iz poročil ni razvidno s kakšnimi kadri in sredstvi je društvo realiziralo tako številne programe za številčno majhno in raznoliko skupino.

SKLEPNE UGOTOVITVE

1. Vse invalidske organizacije so poročale o izvajanju posebnih socialnih programov na osnovi obrazca FIHO 3. Glede na to, da obrazec ni zajemal po njihovem mnenju relevantnih podatkov o njihovem delovanju so poročila še vsebinsko dopolnile. Poročila so skladna s Sklepom FIHO o razporeditvi sredstev invalidskih in humanitarnih organizacij za leto 2002. Obrazec ne omogoča uvida v rezultat celotnega poslovanja in realizacije programov, zlasti ko so udeleženi tudi drugi financerji.
2. Poročila o izvajanju posebnih socialnih programov v letu 2002 nazorno kažejo na to:
 - kako posamezna invalidska organizacija opredeljuje in udejanja svoje poslanstvo;
 - kako upošteva načela in merila FIHO;
 - kako določa in udejanja svojo izvajalsko vlogo;
 - kako določa prioritete;
 - kako udejanja svoje delovanje v javnem interesu.
3. Invalidske organizacije so v letu 2002 realizirale:
 - 212 programov na državni ravni – nacionalne programe
 - 131 programov na lokalni ravni – lokalne programe

Med programi so velike razlike tudi v številu uporabnikov, ki so vključeni v posamezen program. Številke o uporabnikih ne kažejo števila uporabnikov v celoti, ker je posamezni uporabnik vključen v več programov, prav tako tudi število izvajalcev kaže na dejstvo, da so posamezni izvajalci vključeni v več programov. Zaradi tega je iz poročanja o izvajanih posebnih socialnih programih izključeno število uporabnikov in izvajalcev.

V tej skupini programov sta tudi oba foruma: Društvo invalidov Forum Slovenije in Združenje invalidov Forum Slovenije, ki imata šifro dejavnosti invalidske organizacije, je pa njuno delovanje zasnovano na delovanje na območju države v prizadevanje za udejanjanje pravic človeka in državljana – invalida in v osveščanju družbe.

Ne glede na organiziranost in številčnost članstva je večina invalidskih organizacij ločila društveno/ družabno dejavnost namenjeno predvsem članstvu organizacije in javnostim od posebnih socialnih programov, ki so namenjeni invalidnim osebam z izraženimi posebnimi socialnimi potrebami ne glede na članstvo v organizaciji. Večina invalidskih organizacij ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, pa tudi Ministrstva za zdravje in Ministrstva za šolstvo in šport.

4. V praksi zadnjih let izoblikovan » model posebnega socialnega programa« - kriteriji, ki jih mora izpolnjevati posamezen program, da je uvrščen med posebne socialne programe, je prispeval h kvaliteti načrtovanja in izvajanja. Dejstvo, da mora biti utemeljen na dejanskih /konkretnih potrebah posameznikov, ki jih le ti ne morejo v celoti ali delno zadovoljevati v okviru sistema javnih služb / socialne varnosti in so zaradi tega ovirani v svojem osebem in družbenem življenju. Strokovno zasnovan program mora imeti zelo jasno opredeljen namen in cilje, ki jih želi doseči, ciljno skupino uporabnikov in njihovo število, vsebino programa in način izvajanja, kakor

tudi izvajalce – profesionalce in prostovoljce, možnosti za realizacijo programa v okolju in aktivnost posameznika. Pomembna sestavina je način ugotavljanja uspešnosti programa.

5. Dejstvo, da so lokalne organizacije ugotovile (mnoge že pred časom), da se s podobnimi potrebami problemi srečujejo v vseh okoljih na območju države, je privedlo do dogovorjene in racionalne delitve programov na nacionalne programe na državni ravni in lokalne programe/ na lokalni ravni.
Značilnost nacionalnih programov je v tem, da se izvajajo na območju cele države, da jih strokovno pripravljajo in vodijo iz enega »središča«, da jih ta lahko izvaja neposredno ali preko lokalnih organizacij.
Značilnost lokalnih programov je v tem, da se odzivajo na posebne potrebe invalidnih oseb v njihovem življenjskem okolju in se vključujejo v lokalno socialno mrežo. Večina lokalnih organizacij poroča, da se lokalne skupnosti na odzivajo na njihove programe in se izgovarjajo na FIHO kot edini finančni vir za financiranje njihove dejavnosti. Prav zaradi tega dejstva morajo nekatere organizacije še dodatno usmerjati finančna sredstva za delovanje društev na lokalni ravni.
6. S posebnimi socialnimi programi so organizacije prioriteto sledile ciljem, ki pomenijo obvladovanje ali preseganje glavnih ovir zaradi invalidnosti in prispevajo k ustvarjanju pogojev za večjo kvaliteto osebnega življenja posameznega invalida in vključenost v socialno okolje, za čim bolj neodvisno življenje in pomoč v stiski in težavah.
7. Posebno pozornost so organizacije posvečale ohranjevanju zdravja, saj se s staranjem invalidske populacije vse bolj kažejo posledice invalidnosti pa tudi spremenjenih družinskih razmer in možnosti za pomoč v družini.
8. V nekaterih invalidskih organizacijah je bila opravljena tudi evalvacija posebnih socialnih programov (obrazec FIHO 3 ni predvidel poročila o evalvaciji). Kot sestavina posebnega socialnega programa je bila pomembna tako za izvajanje »tradicionalnih« posebnih socialnih programov kot za programe v »eksperimentalni fazi« - za dolgoročno programsko naravnost organizacije. Ocene uporabnikov posameznega programa imajo velik pomen za strokovno delo.
9. Iz obrazcev poročanja ni v zadostni meri razvidna celovita dejavnost posamezne organizacije, njene dolgoročne usmeritve in dejavnost, izbor prioritete in odnos države/ javnih služb do udejanjanja pravic posameznika, kakor tudi spremembe znotraj organizacije glede na družbene usmeritve v odnosu do oseb z invalidnostjo v zagotavljanju enakih možnosti.
10. Iz poročil je razvidno, da imajo invalidske organizacije že solidno kadrovske bazo, profesionalce in prostovoljce, katero je potrebno še naprej dopolnjevati in usposabljanje za kvalitetno vodenje posebnih socialnih programov in za oblikovanje strokovnih rešitev posameznih problemov s katerimi se srečujejo invalidi v življenju in pričakujejo , da bo organizacija imela aktiven odnos.
11. Večina organizacij ima zagotovljene prostorske in druge pogoje za izvajanje tako društvene dejavnosti kot za izvajanje posebnih socialnih programov.
12. Dejstvo, da je komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev invalidskih organizacij sprotno spremljala realizacijo programov neposredno pri izvajalcih in namensko porabo sredstev, je omogočala tako izmenjavo izkušenj pri reševanju posameznih problemov, bila je tudi v strokovno pomoč posameznim izvajalcem.
13. Sprejem in udejanjanje Zakona o invalidskih organizacijah bo prispeval k razrešitvi mnogih dilem, ki so se pojavljale tudi z izvajanjem posebnih socialnih programov.

II.

HUMANITARNE ORGANIZACIJE

Humanitarne organizacije so opredeljene v Zakonu o socialnem varstvu in v Pravilih FIHO ter razporejene v dve skupini :

- samopomočne organizacije, ki jih ustanovijo posamezniki, predvsem neposredno prizadeti za zagotavljanje posebnih potreb za čimbolj enakopravno vključevanje v življenje,
- dobrodelne organizacije, ki jih ustanovijo človekoljubi zato, da bi prispevali k reševanju stisk in težav drugih oseb oziroma da bi pomagale ljudem, katerih življenje je ogroženo.

Poslanstvo posamezne organizacije je odvisno od ustanoviteljev organizacije, tako pobudnikov kot tudi neposredno prizadetih, odvisno je tudi od interesov strokovnih delavcev in drugih dejavnikov, ki imajo svoje obveznosti do posamezne skupine uporabnikov. Delovanje teh organizacij se v glavnem odvija na zdravstvenem in socialnem področju. Delovanje organizacij, zlasti organizacij za samopomoč na svoj način prispeva tudi k razreševanju problemov in stisk s katerimi se posamezniki srečujejo zaradi bolezni in drugih okoliščin, ki bistveno vplivajo na kvaliteto njihovega življenja. Organizacije so tudi v oporo strokovnjakom pri njihovem delu in pogosto udeležujejo naloge strokovnih služb in strokovnih društev.

Humanitarna dejavnost je dejansko zelo široko in nedefinirano področje delovanja, kar omogoča zelo široko izbor programov in storitev, kakor tudi ciljnih skupin od zadovoljevanja posebnih osebnih interesov, ki niso tudi v javnem interesu do pomembnih programov, ki so v javnem interesu in z njimi organizacije realizirajo družbene usmeritve, za socialno vključenost in v boju proti revščini.

Zaradi tako nedoločene vsebine in statusa posamezne organizacije se tudi razporeditev humanitarnih organizacij na dve podskupini, ki jo je opravila komisija za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev humanitarnih organizacij ne odziva v celoti na zakonsko opredeljeno vsebino delovanja in razlikovanja. Dejstvo je, da ima oziroma je imela lahko tudi dobrodelna organizacija elemente samopomoči, kakor tudi organizacija za samopomoč usposabljanja za samopomoč in medsebojno pomoč, razvija tudi dobrodelnost.

Številne nejasnosti s katerimi se je v svojem delovanju srečavala komisija za oceno in pripravo predlogov za razporeditev sredstev humanitarnih organizacij v zvezi z vsebino programov posameznih humanitarnih organizacij in objektivno oceno njihovih programov kot osnovo za pravično razporeditev sredstev, še zlasti o socialnem programu, kot sestavini delovanja posamezne organizacije, se kažejo tudi v poročilih. Očitno podvajanje posameznih programov in njihovo neuskklajeno delovanje je pogosto bilo moteč dejavnik, kar se kaže tudi v poročilih za leto 2002. Vloga institucij sistema zdravstva oziroma zdravstvenega zavarovanja in socialnega varstva ni razvidna.

Dejstvo, da ne obstajajo drugi dokumenti, ki bi bolj določno opredelili posamezno vrsto organizacije (le šifra dejavnosti!), da so te organizacije nastajale šele v zadnjem obdobju, kaže na nujnost po podrobnejši opredelitvi ne le z vidika statusa in delovanja v javnem interesu, temveč in predvsem dejavnosti glede na njihovo vlogo v podporo posameznim uporabnikom v zagotavljanju njihove kvalitete življenja. Zakon o humanitarnih organizacijah

bo moral odgovoriti na vrsto vprašanj, ki so se izoblikovala v postopku razporejanja sredstev FIHO in upoštevati dobro prakso, ki se je uveljavila.

Naraščanje števila organizacij kaže na eni strani na večji interes uporabnikov za obvladovanje svoje življenjske situacije, istočasno pa na nezadostno ali nezadovoljivo podporo drugih dejavnikov, še zlasti lokalnih skupnosti njihovem delovanju. Pomemben je proces prepoznavanja tudi družbene potrebe po delovanju subjektov civilne družbe in njihovem vključevanju v prizadevanja za lajšanje socialnih stisk in težav, za preprečevanje poslabšanja zdravstvenega / socialnega stanja.

Programska usmerjenost posameznih organizacij kaže na velike razlike med njimi, tako nekateri ostajajo na splošnih društvenih programih / občni zbori, srečanja, izleti, mednarodno sodelovanje in drugo), spet drugi razvijajo strokovno utemeljene programe storitev za svoje člane, se vključujejo v družbena prizadevanja na področju zdravstva in socialnega varstva in prispevajo h boljši kvaliteti življenja uporabnikov.

Komisija je razvrstila humanitarne organizacije :

a. dobrodelne organizacije:

- Zveza društev za boj proti raku
- EUROPA DONNA- Slovensko združenje za boj proti raku dojke
- Gorska reševalna službe pri Planinski zvezi Slovenije
- Rdeči križ Slovenije
- Društvo za zdrave srca in žilja
- Paradoks – Slovensko društvo za pomoč v duševni stiski
- OZARA – Nacionalno združenje za kakovost življenja
- EHO Podpornica – evangeličanska – humanitarna organizacija
- ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje
- Slovensko društvo HOSPIC
- Društvo za nenasilno komunikacijo
- ALTRA – Odbor za novosti v duševnem zdravju
- Slovenska KARITAS
- Gerontološko društvo Slovenije
- VILKO MAZI – Društvo za pomoč osebam z govornimi motnjami
- Slovenska filantropija
- Društvo Projekt Človek
- »UP« Društvo za pomoč zasvojevcem in njihovim svojcem
- UNICEF
- Združenje za socialno gerontologijo in gerontogogiko Slovenije

b. Samopomočne organizacije

- Društvo srčnih bolnikov s spodbujevalnikom
- Društvo pljučnih bolnikov
- Društvo psoriatikov Slovenije
- Društvo phenilketonurikov PKU Slovenije
- Trepetlika – Društvo bolnikov s parkinsonom
- Zveza koronarnih društev in klubov Slovenije
- Društvo bolnikov s krvnimi boleznimi
- Društvo Liga proti epilepsiji
- Zveza društev ledvičnih bolnikov
- Društvo onkoloških bolnikov Slovenije

- Slovensko društvo za celiakijo
- Zveza društev upokojencev Slovenije
- Društvo bolnikov z osteoporozo
- Društvo hemofilikov Slovenije
- Zveza društev diabetikov Slovenije
- Društvo operiranih na srcu
- Društvo bolnikov s cerebrovaskularno boleznijo
- Slovensko društvo TRANSPLANT
- Društvo »Vezi«

V okviru FIHO so se humanitarne organizacije dejansko porazdelile v skupine organizacij, poleg razporeditve na dobrodelne in samopomočne organizacije, še glede na ustanovitelja, poslanstvo oziroma osnovno dejavnost in ciljno skupino uporabnikov. Tako jih lahko razporedimo v naslednje skupine:

1. na organizacije / društva, ki imajo zelo splošno opredeljeno svojo dobrodelno dejavnost in jo usmerjajo na različne ciljne skupine in javnosti:

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE, ki deluje na območju države in preko 56 območnih organizacij tudi na lokalnem nivoju. Združuje 247.836 članic/članov ter 9.397 sodelavcev. Poslanstvo organizacije in naloge organizacije so opredeljene v Zakonu o Rdečem križu Slovenije in v statutu Rdečega križa Slovenije. Rdeči križ Slovenije deluje v javnem interesu na področju zdravstva in socialnega varstva. Je ena najstarejših humanitarnih organizacij v Sloveniji. V letu 2002 je realiziral naslednje programe, ki jih je so/financirala FIHO:

a) na državni ravni:

- Letovanje socialno ogroženih otrok
- Distribucija humanitarne pomoči
- Oskrbovanje socialno ogroženih posameznikov in družin
- Širjenje znanj o gibanju RK
- Regijski seminarji za mentorje krožkov RK
- Tabor mladih – socialni tabor »Mladi za mlajše«
- Srečanja starejših, osamljenih in invalidnih oseb

b) na lokalni ravni:

- Obiskovanje starejših, bolnih in invalidnih oseb ter nudenje konkretne pomoči
- Osveščanje, svetovanje in aktivnosti z romsko populacijo
- Druge oblike pomoči (zagotavljanje materialne in finančne pomoči, delo skupin za samopomoč, izvedba različnih predavanj in organizacija izletov)

Organizacija je v letu 2002 izvedla na državni ravni 6 programov in 4 na lokalni ravni, v programe je bilo vključeno 61.166 neposrednih uporabnikov. Programe organizacije lahko delimo: na programe za organizacijsko krepitev organizacije in kadrovske usposabljanje za realizacijo celovitega poslanstva organizacije in na socialne programe, ki pomenijo pomoč posameznikom v materialnih in drugih stiskah ter težavah. Iz poročil je razvidno, da so bili programi skrbno in strokovno izvedeni, nameni in cilji jasno izraženi kot tudi opredeljena ciljna skupina in izvajalci, to je strokovna služba RKS, območna združenja RK, krajevne organizacije RK, zunanji sodelavci, aktivisti in prostovoljci Gre za zelo pomembno število

izvajalcev, kar kaže ne le na raznolikost programov, temveč tudi številčnost uporabnikov. Razdelitev programov na državno in lokalno raven je bila smotrna. Iz poročil ni razvidna evalvacija programov.

SLOVENSKA KARITAS je sestavni del Rimskokatoliške cerkve in ima status civilnopravne osebe na osnovi odločbe Urada za verske skupnosti in je opredeljena kot dobrodelna organizacija. Slovenska KARITAS deluje na območju države, v njo so vključene 3 škofijske Karitas s 320 «enotami» (župnijskih Karitas). V organizacijo je včlanjeno 4400 oseb in v njej sodeluje veliko prostovoljcev. Dejavnost Karitasa je opredeljena kot pomoč ljudem v stiski, v njihovem usposabljanju za samopomoč, za krepitev vsestranskih medsebojnih odnosov, v iskanju smisla življenja, odpravljanju življenjskih negotovosti in v odpravljanju vzrokov socialnih stisk. Karitas deluje v javnem interesu ne le na socialnem in zdravstvenem področju, temveč želi dvigati družbeno zavest o socialnih stiskah. Slovenska Karitas je v letu 2002 realizirala naslednje programe:

a) na državni ravni:

- Vzgoja in osveščanje sodelavcev Karitas in širše javnosti za solidarnost (s posebnimi sestavinami programa: informativno glasilo, Teden Karitas, KLIC DOBROTE, Spletne strani, Ko bom velik in Simpozij zdravstvene pastorale)
- Letovanje otrok in družin
- Podpora zasvojenim pri socialni rehabilitaciji
- Program pomoči na domu

b) na lokalni ravni:

- Pomoč družinam
- Pomoč starejšim, bolnikom in invalidnim
- Pomoč socialno ogroženim otrokom
- Pomoč brezdomcem
- Pomoč beguncem, osebam brez urejenega statusa ter in azilantom

Slovenska Karitas je realizirala 4 programe na državni in 5 programov na lokalni ravni. Njene pomoči je bilo deležno 327.447 neposrednih uporabnikov. S programi se je usmerjala na različnih pomoči potrebne ciljne skupine uporabnikov, kar tudi na usposabljanje organizacije za razvoj in večjo kvaliteto dejavnosti. Prav tako je s svojimi programi vzpodbujala širšo javnost za večjo solidarnost. Smiselno je preuredila programe s katerimi je kandidirala za so/financiranje. Iz poročil je razvidno da so bili programi ne le strokovno dobro pripravljeni, temveč tudi izvajani, da pa žal ni ocene o njihovi učinkovitosti. Kvaliteta dejavnosti je tudi v velikem angažiranju prostovoljcev v izvajanju posameznih programov.

GORSKA REŠEVALNA SLUŽBA pri PZ Slovenije deluje na območju države in ima 17-postaj GRS s 700 registriranimi člani in 8 reševalnih skupin. Svoje humanitarno poslanstvo udejanja v akcijah v naravnih nesrečah in gorskem reševalnem delu. V letu 2002 je realizirala naslednje programe:

- Socialne pomoči posameznikom in skupinam – pomoč ponesrečenih reševalcev na reševalni vaji na Okrešlju
- Usposabljanje prostovoljcev in uporabnikov za izvajanje programov
- Druge dejavnosti: izobraževanje ter nabava osebne in skupne tehnične opreme

Na osnovi poročil lahko ugotovimo, da so so/financirani programi organizacije strokovno izvedeni, da so namen in cilji doseženi. V programih je bilo 11.034 udeležencev.

EHO PODPORNICA – evangeličanska humanitarna organizacija je sestavni del Evangeličanske cerkve v Republiki Sloveniji in ima status civilnopravne osebe na osnovi odločbe Urada za verske skupnosti. Kot dobrodelna organizacija ima 11000 članov in 20 sodelavcev. Njeno humanitarno poslanstvo je razvidno na osnovi poročil o izvedenih programih tudi na socialnem področju. V letu 2002 je realizirala naslednja programa:

- Mobilna diakonija
- Pomoč v stiski

Iz obeh poročil je mogoče razbrati tako namen kot cilje posameznega socialnega programa. Ciljni skupini sta opredeljeni: starejše osebe (ostareli, osamljeni, bolniki, invalidi) in socialno šibke mlade družine ter posamezniki. Glede na raznovrstnost socialnih potreb v obeh skupinah so tudi oblike pomoči zelo različne. Program izvajajo redno in pogodbeno zaposleni, prostovoljci in zunanji strokovni sodelavci.

SLOVENSKO DRUŠTVO HOSPIC je dobrodelna organizacija. Deluje kot enovito društvo na območju države in ima 932 članov/članic ter 290 sodelavcev. Poslanstvo društva je opredeljeno kot udejanjanje celostne oskrbe bolnika z neozdravljivo (terminalno) boleznijo in pomoč njegovim svojcem. Hospic si prizadeva zadovoljiti vse bolnikove potrebe: fizične, čustvene, socialne in duhovne, prav tako tudi potrebe družine.

V letu 2002 je društvo realiziralo naslednje programe:

- na državni ravni:

- Šolanje prostovoljcev
- Detabuizacija smrti
- Žalovanje otrok in mladostnikov pri izgubi bližnje osebe

- na lokalni ravni:

- Hospic – spremljanje umirajočih in svojcev
- Žalovanje po izgubi bližnje osebe

Iz poročil o izvedbi posameznega programa tako na državni kot lokalni ravni je razvidno, da je društvo svoje programe strokovno jasno opredelilo, njihov namen in cilje, kakor tudi ciljne skupine – potencialne uporabnike. Vsebina teh socialnih programov se odziva na specifične potrebe in situacije v katerih lahko pomoč nudijo le usposobljeni kadri, profesionalci in prostovoljci, ko so tudi okoliščine nudenja pomoči specifične.

SLOVENSKA FILANTROPIJA je humanitarna organizacija, ki deluje na območju države kot enovito društvo z 250 člani/članicami in z 21 sodelavci. Poslanstvo organizacije je bolj razvidno iz programov, ki jih sofinancira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Ministrstvo za zdravje, Urad vlade za informiranje in donatorstva Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije kot iz poročil o izvedenih programih, ki jih je sofinancirala FIHO. Organizacija deluje v javnem interesu. Organizacija je v letu 2002 realizirala naslednja socialna programa:

- Letovanje socialno ogroženih otrok
- Usposabljanje prostovoljcev in izvajalcev programov

Iz sredstev FIHO je bil financiran nakup osebnega avtomobila ter računalnika. Poročili o izvedenih programih sta stvarni in kažeta, da se organizacija vključuje v neposredno izvajanje socialnih program za konkretne uporabnike.

SLOVENSKI ODBOR ZA UNICEF je opredeljen kot dobrodelna organizacija, ki deluje na območju države in deluje v javnem interesu. Organizacija ima 250 članov / članic in 55 sodelavcev. Poslanstvo organizacije je, da podpira delo in cilje UNICEF ter da zastopa in promovira poslanstvo UNICEF v Sloveniji, nadalje v skrbi za udejanjanje Konvencije o pravicah otrok v naši državi in v svetu in v pomoči najbolj ogroženim otrokom v svetu. Za udejanjanje otrokovih pravic v naši državi se zavzema s konkretnimi programi, ki so namenjeni javnostim v njihovi skrbi za razvoj vseh otrok pri nas. Slovenski odbor za UNICEF je realiziral v letu 2002 naslednja programa:

- Unicefove delavnice na osnovnih šolah
- Mednarodni unicefov tabor

Iz poročil o izvedbi obeh programov je razvidno, da je Slovenski odbor za UNICEF oba programa strokovno zasnoval in izvedel, ker je jasno opredelil namen posameznega programa in cilje ter zagotovil strokovno vodenje. Opravil je tudi evalvacijo izvedbe programov, ki je potrdila dvoje, da je potrebno še nadalje razvijati v okviru UNICEF programe za otroke v naši državi. V programa je bilo vključenih 14.037 uporabnikov.

DRUŠTVO ZA NENASILNO KOMUNIKACIJO je dobrodelna organizacija, ki deluje kot enovito društvo na območju države. Društvo ima 120 članov in 50 sodelavcev. Društvo ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva.

Društvo je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

- Individualno svetovalno in suportivno terapevtsko delo s povzročitelji in žrtvami nasilja in telefonska informacijska svetovalna pomoč
- Individualno svetovalno in suportivno terapevtsko delo, vodena skupina in telefonsko svetovalno informacijska pomoč za mlade ženske, ki imajo izkušnjo nasilja
- Usposabljanje prostovoljk in prostovoljcev za delo v društvu za nenasilno komunikacijo
- Preventivne delavnice za osnovne in srednje šole v Sloveniji
- Individualna pomoč otrokom in mladostnikom, ki doživljajo nasilje, druženje prostovoljk in prostovoljcev iz družin z izkušnjo nasilja.

Iz poročil društva je razvidno poslanstvo organizacije in dejstvo, da je opravljeno obsežno delo na področju, ki terja mnogo strokovnega znanja in etičen odnos do slehernega prizadetega posameznika. Istočasno mora nuditi zaščito tistim katerim človekove pravice so poteptane in ogrožene, in jih usposablja za sprejemanje odgovornosti za svoje življenje. Programi in njihova izvedba so strokovno zasnovani, nameni in cilji programov glede na posamezne skupine uporabnikov jasno opredeljeni, uporabljene so moderne metode dela. V delo je vključena tudi supervizija in evalvacija programov. Stalno usposabljanje izvajalcev, ki ga društvo izvaja je pogoj za njihovo dobro delo.

Navedene organizacije/društva, delujejo na posameznih področjih oziroma razvijajo dobrodelno dejavnost za isto ciljno skupino oziroma imajo značilnosti dobrodelnih in samopomočnih organizacij ter izvajajo raznovrstne programe s katerimi se vključujejo v neposredno skrb za prizadete osebe, usposablja sodelavce, strokovno izvajajo posamezne programe ter uporabnike njihovih storitev usposablja za življenje v skupnosti. Pomembna je tudi njihova vloga pri ozaveščanju javnosti o problemih prizadetih oseb v vsakdanjem življenju.

2. področje duševnega zdravja:

SLOVENSKO ZDRUŽENJE ZA DUŠEVNO ZDRAVJE »ŠENT« je dobrodelna organizacija, deluje kot enovito društvo na območju države in ima na lokalni ravni 7 organizacijskih enot. V združenju je 415 članov/članic iz vrst oseb s težavami v duševnem zdravju in 77 sodelavcev. Poslanstvo ŠENT-a je: socialna in psihološka rehabilitacija oseb z duševnimi motnjami ter ustvarjanje novih delovnih mest za težje zaposeljive osebe. Združenje deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva. Soglasje k statusu sta dali Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za šolstvo in šport. Združenje je letu 2002 realiziralo naslednje programe

a) na državni ravni :

- Izobraževalna dejavnost
- Antistigmatizacijski program -organizacija strokovnih srečanj, seminarjev in okroglih miz
- Svet uporabnikov Slovenije (Reševanje problemov duševnega zdravja)
- Forum svojcev Slovenije
- Zagovorništvo za osebe s težavami v duševnem zdravju
- Založništvo izdajanje knjig, strokovne literature in prevodov
- Glasilo ŠENT
- Mednarodni programi

b) na lokalni ravni:

- Šentovi dnevni centri :Ljubljana, Trbovlje, Šentgor, Šent k , Celeia, Šentlent; Nova Gorica in Šentmar
- Socialno varstveni program stanovanjskih skupin za osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju -Šentove stanovanjske skupine : Rečna, Novo Polje, Staničeva, Linhartova, Kamnik, Peter Petrovče, Šmarje pri Jelšah in Ankaran
- Socialna mreža Šent
- Prostovoljno delo
- Letovanja in tabori Šent
- Rehabilitacijski center – posestvo Razori
- Program podpornega zaposlovanja
- Mreža delavnic za delovno usposabljanje oseb z duševnimi motnjami in drugih težje zaposljivih oseb
- Športno rekreativna dejavnost

Organizacija je v letu 2002 realizirala 8 programov na državni ravni in 24 na lokalni ravni. V programe je bilo vključenih 235 uporabnikov.

Iz poročil o izvedenih društvenih programih so razvidni namen in cilji posameznega programa, nekateri so pomembni za delovanje organizacije kot celote (mednarodno sodelovanje, založništvo in drugo), spet drugi socialni programi in storitve so namenjeni neposredno uporabnikom. Programi se izvajajo razpršeno na območju države, iz realiziranih programov na lokalni ravni je mogoče razbrati število vključenih uporabnikov, opredeljeni so izvajalci in vsebina, kakor tudi način izvajanja. Dejstvo, da se vzporedno izvajajo programi na državni ravni in programi na lokalni ravni, kaže na poslanstvo organizacije in je »delitev« dela na državno in lokalno raven le izvedbene narave. Iz poročil ni razvidno ali je izvedena evalvacija programov.

NACIONALNO ZDRUŽENJE ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA - »OZARA » je opredeljeno kot dobrodelna organizacija in deluje kot enovito društvo na območju države in ima 14 organizacijskih enot. Društvo ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva. V članstvo organizacije je bilo vključenih 1218 članov/ članic, Društvo je imelo 226 sodelavcev, strokovnjakov in podpornikov združenja. Združenje ima svoje poslanstvo opredeljeno v statutu kot društvo, ki deluje v javnem interesu.

Združenje je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

a) na državni ravni :

- Mreža pisarn za informiranje in svetovanje
- Delo z mladimi v duševni stiski
- Mreža klubov svojcev
- Mreža klubov prostovoljcev
- Mednarodno sodelovanje
- Izobraževanje strokovnih delavcev za spremljanje prostovoljcev pri delu z ljudmi s težavami v duševnem zdravju – izobraževanje in trening
- Informiranje javnosti o duševnem zdravju
- 10.10.2002 - Dan duševnega zdravja

b) na lokalni ravni:

- Mreža stanovanjskih skupin
- Dnevni center: Maribor, Murska Sobota, Slovenj Gradec; Ptuj
- Center za socialno in delovno integracijo – Mreža delavnic za usposabljanje in zaposlovanje ljudi s težavami v duševnem zdravju in težje zaposljivih oseb
- Rehabilitacijsko učni center ŠOBER
- Socialna mreža
- Skupine za samopomoč
- Izobraževanje za delo na področju duševnega zdravja
- Izobraževanje – Individualiziran pristop pri prepoznavanju posameznične situacije in skupno načrtovanje podpore
- Individualni pristop s ciljno populacijo

Društvo je ve letu 2002 realiziralo 8 programov na državni in 9 programov na lokalni ravni. V programe je bilo vključenih 4.378 uporabnikov. Iz poročil, ki so zelo konkretna in pregledna, je razvidno, da so bili namen in cilji programov jasno opredeljeni, strokovno pripravljene in vodene, da je iz njih mogoče razbrati tako število neposrednih uporabnikov kakor tudi številčno in strokovno strukturo izvajalcev. Programi so namenjeni različnim ciljnim skupinam, ne le neposredno osebam s težavami v duševnem zdravju, tudi za to, da bi bili vsi, ki neposredno sodelujejo z uporabniki boljše usposobljeni. Iz poročil ni razvidno ali je opravljena evalvacija posameznih programov.

ODBOR ZA NOVOSTI V DUŠEVNEM ZDRAVJU »ALTRA« je opredeljen kot dobrodelna organizacija, ki deluje kot enovito društvo na območju celotne države. V društvo je vključenih 400 članov in 20 sodelavcev društva. Društvo ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva. Poslanstvo organizacije je razvidno iz realiziranih programov.

V letu 2002 je društvo realiziralo naslednje programe:

a) na državni ravni:

- Program mreže stanovanjskih skupin za osebe, ki imajo dolgotrajne psihosocialne težave in potrebujejo rezidencialno oskrbo iz RS
- Svetovalnica ALTRA – celostna podpora za osebe z dogotrajnimi psihosocialnimi stiskami
- Promocija, organizacija in logistika programov projekt ozaveščanje javnosti

b) na lokalni ravni:

- Altrina dnevna soba – drop in center Ljubljana
- Dnevni center Prevalje
- Svetovalnica Prevalje

Iz poročil je razbrati, da je društvo realiziralo 6 programov na državni ravni in 6 programov na lokalni ravni. Poročila o izvedbi programov potrjujejo temeljito strokovno zasnovo programa s »filozofijo« društva, ki osebo s težavami v duševnem zdravju - uporabnika obravnava kot subjekt in na tej osnovi razvija svoje »podporne mehanizme«. Individualizirana uporaba različnih pristopov in metod dela v različnih situacijah potrjuje strokovno kompetenco izvajalcev programov, ki usposablajo uporabnike za obvladovanje svoje življenjske situacije in jim istočasno nudijo vso potrebno osebno pomoč in varnost.

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA VZAJEMNO POMOČ V DUŠEVNI STISKI »PARADOKS« je dobrodelna organizacija, deluje kot enovito društvo na območju države in ima na lokalnem nivoju svoje organizacijske enote oziroma člane z območja države. Društvo ima 600 članov in 65 sodelavcev. Društvo deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva. Svoje poslanstvo ima opredeljeno kot podporo opolnomočenju uporabnikov psihiatričnih uslug v Sloveniji in njihovo vključevanje v običajno življenjsko okolje.

Društvo je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

- Odprta hiša
- Stanovanjske skupine
- Paradoks »Mladinski center«

Iz poročil društva je razvidno, da so bili izvedeni trije programi na državni ravni v pričakovanem obsegu in strokovno vodeni. Da so imeli izvajalci finančno podporo drugih dejavnikov, ki preverjajo upravičenost in strokovne zasnove programov in njihovo izvajanje. Zlasti je zanimiv program Paradoks – Mladinski center pri katerem gre za varstvo mentalnega zdravja in sposobnosti otrok in mladostnikov staršev uporabnikov psihiatrije.

DRUŠTVO ZA DUŠEVNO ZDRAVJE IN KREATIVNO PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA »VEZI« je opredeljeno kot dobrodelna organizacija in deluje kot enovito društvo na območju občin Sežana, Divača, Hrpelje – Kozina, Komen, Postojna in Ilirska Bistrica. V društvo je vključenih 65 oseb, ki imajo težave v duševnem zdravju in 17 sodelavcev. Že sam naziv društva nakazuje njegovo poslanstvo. Skrb za kreativno preživljanje prostega časa in kvalitetnejše življenje z boleznijo.

Društvo »VEZI« je v letu 2002 realiziralo naslednji program:

- Dnevni centri »VEZI« - podružnici Štorje in Štanjel

Iz poročila o izvedenem programu je razbrati, da uspešno delujeta oba centra ob podpori strokovnjakov, zdravstvene in socialne službe ter nekaterih vaščanov.

3. na področju boja proti raku :

ZVEZA SLOVENSКИH DRUŠTEV ZA BOJ PROTI RAKU je opredeljena kot dobrodelna organizacija, ki deluje na območju države in združuje 11 društev z 20000 člani in 36 sodelavci. Zveza je organizacija, ki ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju zdravstva. Zveza realizira svoj desetletni program proti raku »Slovenija 2000 - 2010 in rak.«

Zveza je v letu 2002 realizirala naslednje programe:

- Delo zveze slovenskih društev za boj proti raku
- Usposabljanje predavateljev : zdravnikov , profesorjev zdravstvene vzgoje in drugih zdravstvenih delavcev
- Vzgoja in izobraževanje prebivalstva
- Delo z učenci, dijaki in mladino

Iz poročil je mogoče razbrati, da so izvedeni programi namenjeni delovanju društva v zvezi z različnimi strokovnimi vprašanji in potrebami strokovnjakov po eni strani, po drugi pa preprečevanju rakastih obolenj.

SLOVENSKO ZDRUŽENJE ZA BOJ PROTI RAKU DOJK » EUROPA DONNA » je opredeljeno kot dobrodelna organizacija, ki deluje kot enovito društvo na območju države in ima 600 članic/članov. Društvo nima statusa društva, ki deluje v javnem interesu. Namen društva je predvsem osveščanje in informiranje ženske populacije, zavzemanje za učinkovito zdravljenje in rehabilitacijo in ustrezno izobraževanje zdravstvenih strokovnjakov in drugo. Društvo je v letu 2002 realiziralo program:

- NOVICE EUROPA DONNA

DRUŠTVO ONKOLOŠKIH BOLNIKOV SLOVENIJE se opredeljuje kot dobrodelna organizacija in organizacija za samopomoč, ki deluje na območju države in združuje 800 članov in 90 sodelavcev. V društvu delujejo strokovnjaki medicinske stroke. Dejavnosti društva niso namenjene samo članom društva, temveč vsem onkološkim bolnikom, saj vsako leto na novo zbolijo okrog 8000 prebivalcev. Društvo nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu. Iz vsebine glasila društva »OKNO« je razvidno tudi poslanstvo društva.

V letu 2002 je društvo realiziralo naslednje programe:

- »Nova pomlad življenja« - 10. vseslovensko srečanje žensk z rakom dojke
- »Pot k okrevanju« - organizirana samopomoč žensk z rakom dojke
- Publikacije: revija OKNO, knjižica Rak dojke – ponatis, knjiga : Čas dozorevanja, ob 15. obletnici revije OKNO. Knjižica: Mamografija – ponatis, knjižica: Rak na modih
- Pohod na Triglav

Iz poročil je razvidno ,da so bili vsi programi realizirani, zlasti bogata je bila publicistična dejavnost ter psihosocialna rehabilitacija kot vsebina druženja v okviru posameznih programov.

4. na področju srca in ožilja:

ZVEZA KORONARNIH DRUŠTEV IN KLUBOV SLOVENIJE je opredeljena kot samopomočna organizacija in deluje kot zveza na območju države in združuje 6 društev s – s 1222 člani. Zveza ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju zdravstvenega varstva. Svoje poslanstvo uresničuje v povezovanju društev in klubov, ki delujejo na področju rehabilitacije srčnih bolnikov in v osveščanju drugih ljudi o zdravem načinu življenja in odpravljanju dejavnikov tveganja.

Zveza je realizirala v letu 2002 naslednje programe:

a) na državni ravni:

- Usposabljanje izvajalcev programa (vaditeljev in prostovoljcev) za delo s koronarnimi bolniki
- Promocija zveze in njenih članic
- Pomoč kroničnim koronarnim bolnikom pri ustanavljanju društva
- Delavnice zdrave prehrane
- Druženje članstva na skupnih družabnih srečanjih in športno rekreativnih manifestacijah

b) na lokalni ravni:

- Podpora članom – denarna – za sodelovanje v načrtovanih programih
- Šola in delavnice zdravega življenja
- Zdravstvena vzgoja – predavanja - vseživljenjsko učenje
- Vadba in druge fizične aktivnosti
- Organizirano druženje, rekreativna in kulturna dejavnost

DRUŠTVO ZA ZDRAVJE SRCA IN OŽILJA je opredeljeno kot dobrodelna organizacija in deluje kot enovito društvo na območju države in združuje 5.941 članov/članic in 22 sodelavcev. Društvo je prostovoljno združenje občanov, kjer pod strokovnim vodstvom zdravnikov sodelujejo ljudje najrazličnejših poklicev, profilov in položajem s ciljem, da vzpodbudijo in pomagajo k uresničevanju nalog, ki so določene s pravili društva. Društvo ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju zdravstvenega varstva.

Društvo je v letu 2002 realiziralo naslednji program:

- Izvajanje preventivnih programov za ohranjanje zdravja, izboljšanje kvalitete življenja in preprečevanja bolezni srca in ožilja

DRUŠTVO NA SRCU OPERIRANIH SLOVENIJE je opredeljeno kot samopomočna organizacija, ki deluje kot enovito društvo na območju države in združuje 650 članov in 10 do 15 sodelavcev.

Društvo je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

- Izdajanje časopisov in strokovnih publikacij
- Organizirano druženje
- Zdravstvene delavnice – izobraževanje bolnikov po srčnih operacijah

DRUŠTVO SRČNIH BOLNIKOV S SPODBUJEVALNIKOM SLOVENIJE je opredeljeno kot dobrodelna organizacija, ki deluje na območju države in združuje 3 društva s 350 člani in 3 sodelavce. Društvo nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu. Društvo je v letu 2000 realiziralo naslednje programe

a) na državni ravni :

- Izobraževanje, strokovna predavanja, strokovni nasveti
- Preventivna dejavnost, glasilo, navodila, srečanja, prireditve
- Rehabilitacija, telovadba, namizni tenis, sprehodi
- Šola zdravega življenja

b) na lokalni ravni :

- Izobraževanje, strokovna predavanja
- Aktivna rehabilitacija, telovadba, sprehodi
- Preventivna dejavnost, navodila, srečanja, prireditve, izleti

5. področje starejše generacije:

ZVEZA DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE pravno formalno ni razvrščena med samopomočne organizacije oziroma dobrodelne organizacije. Zveza ima status društva ,ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva in deluje tudi na področju Ministrstva za kulturo. Deluje na območju države in združuje 450 društev in 44 klubov z 265.000 člani ter 1.800 sodelavcev. Zveza ima v svojem statutu opredeljeno tudi poslanstvo, namen in cilje delovanja na zdravstvenem in socialnem področju za starejšo generacijo. Zveza je v letu 2002 realizirala naslednje programe

a) na državni ravni:

- Kulturna dejavnost
- Šport in rekreacija
- Mednarodno sodelovanje in sodelovanje s sosednimi državami

b) na lokalni ravni:

- »Starejši za starejše« - socialni program
- Ohranjanje in vzdrževanje zdravja
- Izobraževanje, svetovanje, informiranje,založništvo

GERONTOLOŠKO DRUŠTVO SLOVENIJE je razporejeno v dejavnost strokovnih društev in se kot organizacija strokovnjakov in drugih oseb ukvarja z vprašanji starosti, staranja in varstva starih ljudi. Deluje na območju države in združuje 230 članov/članic.. V statutu ima opredeljeno poslanstvo , namen in cilje delovanja. Društvo nima statusa društva, ki deluje v javnem interesu.

Društvo je realiziralo v letu 2002 naslednje programe:

- Nasilje, zloraba in starejši ljudje
- Dejavniki tveganja za razvoj kroničnih bolezni pri starejših – gibanje za zdravo starost
- Aktualna zdravstvena vprašanja starejše populacije
- Priprava za upokojitev »Moja upokojitev – moj novi izziv«

ZDRUŽENJE ZA SOCIALNO GERONTOLOGIJO IN GERONTOGOGIKO SLOVENIJE je opredeljeno kot dobrodelna organizacija. Društvo deluje na območju države kot krovna organizacija programa Skupine starih ljudi za samopomoč. Društvo združuje 165 članov/ članic in 592 sodelavcev. V letu 2002 je delovalo 442 skupin starih ljudi za samopomoč, ki jih je vodilo 670 za to usposobljenih voditeljic in voditeljev. Poslanstvo združenja je ustvarjanje pogojev in možnosti za kakovostno življenje starih ljudi na področju medčloveških odnosov in medgeneracijskega povezovanja ter priprave srednje generacije na lastno starost. Združenje ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva.

Združenje je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

a) na državni ravni:

- Skupine starih ljudi za samopomoč v nacionalni mreži in izobraževanje in usposabljanje voditeljev in medgeneracijski tabori
- Revija Prepletanja

b) na lokalni ravni:

- Skupine starih ljudi za samopomoč, izobraževanje in usposabljanje prostovoljcev, medgeneracijski tabori

6. na področju zasvojenosti:

DRUŠTVO »PROJEKT ČLOVEK« je opredeljeno kot dobrodelna organizacija in deluje kot enovito društvo na območju države, združuje 31 članov ter 19 sodelavcev. Društvo ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva in tudi na področju Ministrstva za zdravstvo in Ministrstva za šolstvo in šport.

Društvo je v letu 2002 realiziralo svoj standardni program:

- PROJEKT ČLOVEK

FIHO je le v manjši meri sofinanciral projekt, ki obsega strokovno izjemno zahtevne naloge in stalne strokovne izvajalce ter pogoje dela.

DRUŠTVO ZA POMOČ ZASVOJENCEM IN NJIHOVIM SVOJCEM SLOVENIJE »UP« se opredeljuje kot dobrodelna organizacija. Deluje kot enovito društvo na območju države s 3 podružnicami in 910 člani. Društvo nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu. V letu 2002 je realiziralo program:

- Pomoč zasvojencem in njihovim svojcem iz Slovenije

7. organizacije / društva, ki svojo dejavnost realizirajo v medsebojni pomoči in samopomoči, določene skupine uporabnikov, v večini primerov so to društva bolnikov, z izrazito podporo strokovnim delavcem tega področja pri njihovem delu:

ZVEZA DRUŠTEV DIABETIKOV SLOVENIJE je opredeljena kot samopomočna organizacija. Zveza deluje na območju države in združuje 38 društev s 16.000 člani in 65 sodelavci. Društvo nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu. Zveza je v letu 2002 realizirala naslednje programe:

a) državni ravni:

- Specifične interesne dejavnosti v organizaciji
- Izvajanje preventivnih programov za ohranjanje zdravja, izboljšanje kvalitete življenja in preprečevanje negativnih pojavov – seminar za učitelje mentorje
- Izvajanje preventivnih programov za ohranjanje zdravja, izboljšanje kvalitete življenja in preprečevanje negativnih pojavov – Festival za tretje življenjsko obdobje
- Izvajanje preventivnih programov za ohranjanje zdravja, izboljšanje kvalitete življenja in preprečevanje negativnih pojavov – Četrto tekmovanje iz znanj o sladkorni bolezni v osnovnih in srednjih šolah
- Izdajanje časopisov in strokovnih publikacij- glasilo Sladkorna bolezen; obvestila in navodila vodstva Zveze; ponatis knjižice za šole »Sladkorna bolezen – moja najzvestejša prijateljica«; izdaja plakata ob Svetovnem dnevu sladkorne bolezni; ponatis knjige dr. Marka Medveščaka in ga. Maruše Pavčič univ.dipl.ing.preh.teh. »Sladkorna bolezen od A do Ž«; izdaja priloge o diabetičnem stopalu;
- Športna, rekreativna in kulturna dejavnost – Organizacija in izvedba 7. športno rekreacijskega in družabnega srečanja diabetikov v Postojni
- Športna, rekreativna in kulturna dejavnost – Proslava Svetovnega dneva sladkorne bolezni
- Organizacija in izvedba 4. tekmovanja z radioamaterji Slovenije
- Peta samostojna predstavitev na sejmu »Narava in zdravje«.

b) na lokalni ravni se izvaja dejavnost v naslednjih društvih: Brežice, Celje, Cerknica, Domžale, Gornja Radgona, Idrija, Hrastnik, Ilirska Bistrica, Jesenice, Lendava, Litija, Ljubljana, Ljutomer, Maribor, Murska Sobota, Postojna, Ptuj, Mežiška dolina, Ribnica, Slovenj Gradec, Škofja loka, Tolmin, Trbovlje, Trzič, Mozirje.

ZVEZA DRUŠTEV LEDVIČNIH BOLNIKOV je opredeljena kot samopomočna organizacija, ki združuje 12 društev s 1.541 člani in 154 sodelavcev. Organizacija ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju zdravstva. Organizacija je v letu 2002 realizirala naslednje programe:

a) na državni ravni.

- »LEDVICA« glasilo
- Izdelava in predstavitev brošure (navodilo za bolnike) z naslovom Življenje s presajeno ledvico

- Zimsko srečanje ledvičnih bolnikov Slovenije – »ROGLA« 2002
- Letne igre Zveze društev ledvičnih bolnikov Slovenije 2002
- Seminar za blagajnike regijskih društev in Zveze 2002

b) na lokalni ravni:

- Izvajanje preventivnih programov za ohranjanje zdravja, izboljšanje kvalitete življenja in preprečevanje negativnih pojavov – izobraževanje
- Specifične interesne dejavnosti
- Socialne pomoči posameznikom in skupinam – Organizirano druženje
- Izdajanje časopisov in strokovnih publikacij – glasilo društva
- Usposabljanje prostovoljcev in uporabnikov za izvajanje programov
- Športna, rekreativna in kulturna dejavnost - Bilten 2002
- Letne igre Zveze društev ledvičnih bolnikov Slovenije 2002
- Habakuk 2002
- Pohorje 2002
- Jesenski izlet 2002
- Športne igre 2002
- Zreče 2002
- Rogla 2002
- Usposabljanje 2002
- Socialno humanitarni program – Sofinanciranje zdravlil katere predpiše zdravnik in so na negativni listi
- Socialno humanitarni program – Pomoč pri nakupu osnovnih življenjski potrebščin štirim članom društva VIVA
- Strokovna predavanja – Nefrološko srečanje v Zrečah
- Organizirano druženje in zabava – Praznovanje dneva mater in žena
- Druženje in zabava – Organizacija občnega zbora in novoletna zabava
- Izdaja časopisov in strokovnih publikacij, Izdaja glasila AQUARIUS društva VIVA
- Socialni program pomoči posameznikom
- Športno rekreativna dejavnost
- Izlet za člane HD in CAPD
- Dializa v drugem kraju
- Športno in družabno srečanje dializnih in ledvičnih bolnikov Slovenije v Mariboru
- Športno rekreativna dejavnost
- Nefrološko srečanje v Zrečah – strokovno predavanje

DRUŠTVO HEMOFILIKOV SLOVENIJE je opredeljeno kot samopomočna organizacija in deluje kot enovito društvo na območju države. Društvo nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu. Združuje 260 članov in 38 sodelavcev. Društvo je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

- Štipendiranje izobraževanja
- Nadomestila med izobraževanjem
- Subvencioniranje prevozov (zdravstvene in socialne indikacije)
- Programirana rekreacija (skupinska in individualna)
- Psihološka pomoč hemofilikom

- Sam sebi zdravnik
- Informacijski sistem, publikacije, internet
- Interaktivna knjižnica
- Socialna pomoč ogroženim s HCV
- Socialni vidik – register za hemofilijo

DRUŠTVO PLJUČNIH BOLNIKOV SLOVENIJE ima status samopomočne organizacije in deluje kot enovito društvo na območju države, združuje 2500 članov in 29 sodelavcev. Društvo ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju zdravstva. Društvo je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

- Delo komisije za bolnike- člane in nečlane za boljšo kvaliteto življenja oseb, ki so na trajnem zdravljenju s kisikom
- Delo komisije za cistično fibrozo za starše obolelih otrok in mladostnike s to boleznijo
- Šola astme za bolnike
- »Zdrav dih«, svetovanje po telefonu
- Izdajanje glasila in strokovnih publikacij
- Srečanje članov društva ob 10 letnici društva
- Organizacija in izvedba predavanj
- Izvajanje respiratorne fizioterapije
- Odvajanje kajenja pri bolnikih KOPB
- Izdaja publikacij

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA CELIAKIJU ima status dobrodelne organizacije. Deluje kot enovito društvo na območju države in združuje 650 članov. Društvo nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu.

Društvo je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

- Pomoč socialno ogroženim posameznikom
- Izvajanje preventivnih programov za ohranjanje zdravja ter izboljšanje kvalitete življenja
- Izdajanje strokovnih publikacij
- Interesne dejavnosti
- Organizacija in izvedba tečajev kuhanja
- Organizirano druženje, letovanje, športna in kulturna dejavnost
- Usposabljanje prostovoljcev in uporabnikov za izvajanje programov

DRUŠTVO PSORIATIKOV SLOVENIJE je opredeljeno kot samopomočna organizacija, ki deluje na območju države, ima 1.500 članov in 25 sodelavcev. Društvo ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju zdravstvenega varstva.

Društvo je poročalo, da je v letu 2002 realiziralo program:

- Socialna pomoč težje prizadetim bolnikom

Društvo je priložilo glasilo » Za prostor pod soncem«.

ZDRUŽENJE BOLNIKOV S CEREBROVASKULARNO BOLEZNIJO je opredeljeno kot samopomočna organizacija. Deluje na območju države in združuje 7 klubov s 450 člani 50 sodelavci. Združenje nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu. V letu 2002 je realiziralo naslednje programe:

a) na državni ravni:

- Premagovanje socialnih stisk in ovir
- Izvajanje preventivnih programov za ohranjanje zdravja, izboljšanje kvalitete življenja in preprečevanje negativnih posledic

b) na lokalni ravni:

- Socialna pomoč, specifične interesne dejavnosti, usposabljanje prostovoljcev, preventivni programi.

SLOVENSKO DRUŠTVO »TRANSPLANT« se prišteva med samopomočne organizacije. Društvo deluje na območju države, ima 85 članov in 7 sodelavcev. Društvo nima status organizacije, ki deluje v javnem interesu .

Društvo je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

- Zimsko srečanje Slovenskega društva Transplant v Kranjski gori 2002
- 5. srečanje evropskih držav v Bormiu (Italija) za bolnike s transplantiranimi organi, športnike s transplantiranimi organi, otroke s transplantiranimi organi
- Srečanje članov in članic, združeno s skupščino društva Smogavc, Rogla, Zreče
- Socialna pomoč članom društva
- Nabava rokovnikov za člane in članice društva
- Plačilo računalniškega tečaja za tajnico društva
- Predavanje Brdo pri Lukovici za člane in članice društva o pravicah in možnostih bolnikov na osnovi zakonodaje
- Pomoč društvu VIVA Zreče pri predavanju o transplantaciji ledvic
- Srečanje članov in članic Slovenskega društva Transplant s strokovnim predavanjem in rekreacijsko – športnim delom programa – Ptuj 2002
- Sofinanciranje nakupa 20 kaset in 1 CD »Globina samodotika«
- Izdajanje glasila Transplant
- 2. evropske igre športnikov in športnic s transplantiranimi organi – Blatno jezero
- Distribucija zloženke »Transplantacija organov v Sloveniji«

DRUŠTVO LIGA PROTI EPILEPSIJI je samopomočna organizacija. Deluje na območju države in združuje 350 članov in 1 sodelavca. Društvo nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu.

V letu 2002 je društvo realiziralo naslednje programe :

- Epilepsija in šport – javna tribuna (Ljubljana, Novo mesto)
- EPITEL – svetovalni telefon
- Srečanje skupin za samopomoč – Koper in Maribor – delovanje skupin za samopomoč.

DRUŠTVO BOLNIKOV S KRVNIMI BOLEZNIMI ima status samopomočne organizacije in deluje na območju države ter ima 130 članov. Društvo si je prizadevalo za pridobitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju zdravstva, vendar ga še ni pridobilo.

Društvo je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

- socialni programi – socialne pomoči posameznikom in skupinam (enkratne pomoči, štipendije, pomoč pri šolanju)

- izvajanje preventivnih programov za ohranjanje zdravja, zboljšanje kvalitete življenja in preprečevanje negativnih pojavov;
- izobraževanje – predavanja o življenju z boleznijo,
- samoedukacijski program,
- program zdraviliškega zdravljenja,
- nakup tehničnih pripomočkov za izboljšanje kvalitete bivanja v bolnišnici
- Specifične interesne dejavnosti ,
- Sofinanciranje programa Slovenija Donor
- Športna, rekreativna in kulturna dejavnost;
- ekskurzije po Sloveniji in tujini,
- pohodništvo,
- organizirano druženje,
- obisk različnih kulturnih prireditev
- izdajanje časopisov in strokovnih publikacij,
- informativno edukacijski program – Zdravljenje v tujini.

ZVEZA DRUŠTEV BOLNIKOV Z OSTEOPOROZO SLOVENIJE je samopomočna organizacija, ki združuje 7 društev s 1.680 člani in 30 sodelavci na območju države. Organizacija nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu.

V letu 2002 je zveza realizirala naslednje programe:

- Izdajanje časopisov in strokovnih publikacij, kasete: HIMNA OSTEOPOROZE
- Socialna pomoči posameznikom in skupinam
- Specifične interesne dejavnosti v organizaciji
- Osteoporoza in njena promocija

DRUŠTVO BOLNIKOV S PARKISONIZMOM IN DRUGIMI EKSTRAPIRAMIDNIMI MOTNJAMI »TREPETLIKA« je organizacija za samopomoč, ki deluje kot enovito društvo na območju države, združuje 260 članov in 12 sodelavcev. Društvo je vložilo zahtevo za priznanje statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu. Društvo je v letu 2002 realiziralo naslednje programe:

- Fizioterapija s poudarkom na bolnikom prilagojenih specialnih tehnik
- Izobraževanje in delavnice
- Usposabljanje animatorjev za vodenje manjših skupin (članov) po regijah
- Izdajanje glasila »Trepetlika«
- Odprti telefon
- Druženje bolnikov in skrbnikov na izletih in kulturnih prireditvah

DRUŠTVO ZA POMOČ OSEBAM Z GOVORNIMI MOTNJAMI »VILKO MAZI« je samopomočna organizacija in deluje kot enovito društvo na območju države. Društvo združuje 101 člana in 35 sodelavcev. Društvo nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu. Društvo je v letu 2002 realiziralo program:

- Celovito vključevanje oseb z govorno – jezikovnimi motnjami v okolje – socialno, družbeno in mentalno varstveni vidik

DRUŠTVO ZA FENILKETONURIJO SLOVENIJE je samopomočna organizacija in deluje na območju države. Združuje 255 članov in 3 sodelavce. Društvo nima statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu.

Društvo je realiziralo v letu 2002 naslednje programe:

- Socialne pomoči posameznikom - družinam
- Evropsko srečanje – EU PKU kongres
- Letno srečanje članov – strokovni del
- Tečaj dietne prehrane
- Letovanje otrok

SKLEPNE UGOTOVITVE

1.

Vse humanitarne organizacije, dobrodne organizacije in organizacije za samopomoč so na obrazcu FIHO 3 poročale o porabi sredstev, ki so jih pridobile za delovanje in izvajanje socialnih programov v predpisanem roku.

2.

Poročila kažejo na posebnosti humanitarnih organizacij in na posebnosti posamezne organizacije oziroma na razlike med njimi glede na :

- status, ki so ga pridobile s standardno klasifikacijo, ker statistično razvrščanje na organizacije za samopomoč in dobrodne organizacije ne kaže na njihovo dejansko delovanje in na neposrednega uporabnika;
- ustanovitelja in njegov interes, ki je odločilni dejavnik v delovanju organizacije;
- področje delovanja: društvene / družabne aktivnosti, zdravstveno/ socialno varstvo, izobraževanje, kultura , šport in drugo;
- programsko zasnovano in usmerjenost k celoviti osebnosti ali samo v podporo enemu vidiku življenja posameznika, potrebi ali interesu;
- osebne interese posameznih članov organizacije ali skupine
- podporo organizaciji kot civilno družbenemu subjektu za organizirano delovanje;
- prevzemanje strokovnih nalog za področje zdravstva;
- udeleževanje strokovnih nalog, ki so področje delovanja strokovnih poklicnih združenj.

3.

Poročila o namenski porabi sredstev in izvedenih programih kažejo, da je vsebinsko ustrežnejša razporeditev organizacij glede na vsebino njihovega delovanja zlasti z vidika neposrednih uporabnikov, kar smo tudi opravili. Tako smo oblikovali skupine organizacij:

- uporabniki so praviloma osebe, ki se znajdejo v socialnih stiskah in težavah;
- uporabniki so osebe, ki s svojo dejavnostjo, usposobljene za samopomoč in z medsebojno pomočjo prispevajo k večji kvaliteti svojega življenja;
- uporabniki so skupine oseb s podobnimi potrebami ali težavami, ki jih ne morejo same zadovoljiti.

Organizacije za samopomoč so torej oziroma naj bi bile organizacije neposrednih uporabnikov. V njihovo delovanje se vključujejo tudi zunanji sodelavci, večinoma strokovnjaki s področja zdravstva, ker gre v glavnem za organizacije bolnikov. Izvajajo dopolnilne programe k programom, ki jih izvajajo javne službe oziroma realizirajo uporabniki na osnovi pravic, ki jim pripadajo v okviru sistema zdravstvenega in socialnega varstva.

Dobrodelne organizacije so prvenstveno organizacije, ki nudijo raznovrstne oblike pomoči in podpore osebam, ki so v različnih socialnih, materialnih ali osebnih, stiskah in težavah ter jih ne morejo same obvladati ali rešiti. Pri tem gre za različne skupine oseb, na nje se s svojimi različnimi programi podpore in pomoči odzivajo dobrodelne organizacije.

4.

Dobrodelne in samopomočne organizacije so v letu 2002 realizirale: 168 programov na državni ravni 352 programov na lokalni ravni.

Glede na to, da so skoraj vsi društveni programi istočasno tudi socialni programi in se izvajajo tako na državni in lokalni ravni, tudi število uporabnikov, ki ni notranje porazdeljeno zlasti pri samopomočnih organizacijah (neposredni uporabniki) ne daje prave slike o tem, kdo so neposredni uporabniki. Iz poročil dobrodelnih organizacij je razvidno število neposrednih uporabnikov.

5.

Na posameznih področjih deluje več organizacij, ki usmerjajo svojo dejavnost na večjo skupino uporabnikov ali posamezne manjše skupine s specifičnimi potrebami in interesi. Njihova organiziranost in številčnost je različna; so zveze in združenja lokalnih organizacij – društev in klubov- in enovita društva, ki delujejo na celotnem območju države. Na osnovi organiziranosti se tudi programi razvrščajo na tiste na državni in na lokalni ravni, čeprav so tudi nekateri programi na državni ravni namenjeni neposredno uporabnikom na lokalni ravni. Tudi prikazana številčnost posameznih organizacij za samopomoč ni pravo merilo, saj kaže le na vse potencialne uporabnike - bolnike kot jih registrira zdravstva služba oziroma na druge skupine, h katerim s preventivnimi programi usmerja organizacija.

6.

Dobrodelne organizacije se razlikujejo med seboj. So »tradicionalne« organizacije, ki so jih ustanovili človekoljubi in ne poznajo članstva uporabnikov in usmerjajo svojo dejavnost na posamezne skupine, ki potrebujejo podporo in pomoč. Spet druge, ki so jih ustanovili strokovnjaki, človekoljubi in neposredni uporabniki, da bi skupaj reševali probleme s katerimi se srečujejo uporabniki, in še organizacije, ki so jih ustanovili uporabniki.

Med dobrodelnimi organizacijami so organizacije, ki presegajo raven dobrodelništva in samopomoči/ medsebojne pomoči, ker izvajajo socialne programe s katerimi se vključujejo v celovito skrb za določeno uporabniško skupino in v udejanjanje družbenih usmeritev. Nekatero dobrodelne organizacije imajo status društev, ki delujejo v javnem interesu na področju socialnega varstva.

7.

Med samopomočnimi organizacijami so prav tako razlike, čeprav so to v večini primerov organizacije bolnikov. Od tega kdo je bil pobudnik, ustanovitelj je odvisno tudi delovanje: ali gre za neposredne zdravstvene ali socialne storitve, za preventivno delovanje, za društveno, družabno življenje ali za podporo strokovnemu delu posameznih strokovnjakov ali dejavnosti. Nekatero samopomočne organizacije imajo status društva, ki deluje na področju zdravstvenega varstva.

8.

Programi dobrotelčnih in samopomočnih organizacij, ki jih so/ financira FIHO so ne le zelo raznovrstni po namenu in vsebini, ciljni skupini, temveč tudi po načinih za njihovo udeležanje. Zato ni mogoče ovrednotiti delovanje teh organizacij (izvajanje socialnih programov) glede na uveljavljanje meril in kriterijev iz Pravidnika FIHO kot pri invalidskih organizacijah.

Poročila o izvedbi »socialnih programov« kažejo, da so bila namensko dodeljena sredstva uporabljena tudi za druge namene, programe oziroma vsebine programov, nekateri programi pa so ostali nerealizirani. Med programi so tudi socialni programi, ki so namenjeni le članom društva. Izbira programov je v veliki meri odvisna od strokovnjakov od katerih so odvisni neposredni uporabniki.

9.

Dejstvo, da še nimamo Zakona o humanitarnih organizacijah in da se v dosedanjem delovanju FIHO ni izoblikoval »model socialnega programa humanitarne organizacije« kažejo na nujnost sprejema zakona in oblikovanju specifičnih kriterijev glede na posamezne skupine organizacij v okviru humanitarnih organizacij.

10.

Poročilo o izvedenih programih ne omogoča podrobnejšega vpogleda v delovanje posamezne humanitarne organizacije, prav tako pa ni razvidna vloga javnih služb pri realizaciji socialnih in zdravstvenih pravic članov društev.

11.

Iz poročil je razvidno, da imajo le nekatere humanitarne organizacije prostorske in kadrovske pogoje za svoje delovanje. Večina organizacij za samopomoč je odvisna od dela prostovoljcev in strokovnjakov in poslovnih prostorov v okviru zdravstva oziroma najema prostorov.

SKUPNE SKLEPNE UGOTOVITVE

1.

Pregled poročil o izvedenih posebnih socialnih programih invalidskih organizacij in socialnih programih humanitarnih organizacij kaže na bistvene razlike med programi, opredeljenimi nameni in cilji, ki so jih želeli doseči izvajalci posameznih programov, kakor tudi glede na neposredne uporabnike in izvajalce, pa tudi na številčno zajetje uporabnikov.

2.

V okviru delovanja invalidskih organizacij se je izoblikoval »model posebnega socialnega programa« z jasno opredeljenimi sestavinami in odzivanjem na merila in kriterije, ki so vsebovani v Pravilniku o pogojih in merilih za uporabo sredstev FIHO. V večini primerov je jasna razmejitev med programi delovanja organizacije in posebnimi socialnimi programi. Pri večini humanitarnih organizacij se šteje za socialni program že samo delovanje organizacije, spet pri drugih pa tudi dejavnosti, ki ne morejo biti socialni program(na primer prevodi in izdaja strokovne literature...). Socialni programi nekaterih dobrodelnih organizacij imajo elemente posebnih socialnih programov.

3.

Pregled programov in poročil o izvedbi programov v letu 2002 je potrdil pomen sredstev FIHO, tako

- z vidika posameznika, za njegov socialni položaj, za zdravje in psihično počutje; za aktiven odnos do svoje življenjske situacije;
- za krepitev vloge in dejavnosti civilno družbenih subjektov – organizacij ,ki delujejo na področju socialnega in zdravstvenega varstva, za pluralizacijo teh dejavnosti in za vzpodbujanje inovativnih pristopov;
- za družbo kot celoto, saj pomeni angažiranje neposredno zainteresiranih – dragocen »kapital za udejanjanje njenih usmeritev, za socialno vključenost,ustvarjanje enakih možnosti, v boju proti revščini, za solidarnost in nediskriminacijo.

4.

Sredstva FIHO so pomembna namenska dopolnilna sredstva na posameznih področjih, ki jih na osnovi svoje vloge izvajajo javne službe in drugi dejavniki na ravni države. Prav tako za posamezna področja pristojni državni organi in organizacije s svojimi sredstvi vzpodbujajo dejavnost posameznih organizacij za realizacijo posameznih programov. Žal lokalne skupnosti v mnogo manjši meri podpirajo dejavnosti organizacij na lokalnem nivoju in se sklicujejo na sredstva FIHO.

5.

Razporeditev sredstev FIHO na osnovi Pravilnika o merilih in pogojih za uporabo sredstev FIHO je vodilo delovanja. Vendar enotna merila in kriteriji dejansko ne upoštevajo specifičnosti posameznih organizacij, ki je razvidna iz osnovne razporeditve na invalidske organizacije in humanitarne organizacije. Zaradi tega primerjave med invalidskimi in humanitarnimi organizacijami ne dajo pravih odgovorov v zvezi z delovanjem in izvajanjem programov, ki jih je so/financirala FIHO.

Dejstvo da so invalidske organizacije ustanovili invalidi ali zakoniti zastopniki invalidov-potencialni uporabniki, humanitarne organizacije pa so ustanovili različni subjekti, človekoljubi, dobrotniki, strokovnjaki ali /in uporabniki, se kaže tudi v izbiri in realizaciji programov. Zaradi tega je nujno pospešiti sprejem Zakona o humanitarnih organizacijah.

6.

Po sprejetju Zakona o humanitarnih organizacijah in že sprejetim Zakonom o invalidskih organizacijah je potrebno uskladiti akte FIHO tako, da bo v celoti, tudi na izvedbeni ravni upoštevana specifičnost posamezni vrst organizacij, ki se so/financirajo iz sredstev FIHO. .

7.

Na osnovi pregleda porabe sredstev FIHO v invalidskih in humanitarnih organizacijah , ki bo opravljen v maju in juniju 2003 bi bilo potrebno oceniti ali je potrebna dopolnitev obrazca FIHO za poročanje o izvedbi programov leta 2003.

8.

V javnem razpisu za razporeditev sredstev fundacije v letu 2004 je potrebno upoštevati specifičnosti invalidskih organizacij in specifičnosti humanitarnih organizacij, ki kandidirajo za sredstva FIHO.

Direktor FIHO
Franc DOLENC

Predsednik sveta FIHO
Janko KUŠAR